

മഹാഭാരതം - 18

മഹാഭാരതം 18

വ്യാസമഹർഷി

അധ്യായം 126 - 150

താളിലക്കം
2020

പേര്: മഹാഭാരതം 18

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കടപ്പാട്: വികിപീഡിയ.

അധ്യായം 126

1 [യ]

മാന്ധാതാ രാജശാർദൂലസ് ത്രിഷു ലോകേഷു വിശ്രുതഃ
കഥം ജാതോ മഹാബ്രഹ്മൻ യൗവനാശ്യാ റുപോത്തമഃ
കഥം ചൈതാനം പരാം കാഷ്യാം പ്രാപ്തവാൻ അമിതദ്യുതിഃ
2 യസ്യ ലോകാസ് ത്രയോ വശ്യാ വിഷ്ണോർ ഇവ മഹാത്മനഃ
ഏതദ് ഇച്ഛാമ്യ് അഹം ശ്രോതും ചരിതം തസ്യ ധീമതഃ
3 യഥാ മാന്ധാതൃശബ്ദം ച തസ്യ ശക്രസമദ്യുതേഃ
ജന്മ ചാപ്രതി വീര്യസ്യ കശലോ ഹ്യ് അസി ഭാഷിതും

4 [ൽ]

ശൃണുഷ്യാവഹിതോ രാജൻ രാജന്തസ് തസ്യ മഹാത്മനഃ
യഥാ മാന്ധാതൃശബ്ദോ വൈ ലോകേഷു പരിഗീയതേ
5 ഇക്ഷ്യാകവംശപ്രഭവോ യുവനാശ്യാ മഹീപതിഃ
സോ ിയജത് പൃഥിവീപാല ഋതുഭിർ ഭൂരിദക്ഷിണൈഃ
6 അശ്വമേധ സഹസ്രം ച പ്രാപ്യ ധർമ്മദത്താം വരഃ
അന്യേസ് ച ക്രതുഭിർ മുഖൈർ വിവിധൈർ ആപ്തദക്ഷിണൈഃ
7 അനപത്യസ് തു രാജർഷിഃ സ മഹാത്മാ ദൃഢവ്രതഃ
മന്ത്രിഷ്ഠ് ആധായ തദ് രാജ്യം വനനിത്യോ ബഭ്രവ ഹ
8 ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന വിധിനാ സംയോജ്യാത്മാനം ആത്മനാ
പിപാസാ ശുഷ്കഹൃദയഃ പ്രവിവേശാശ്രമം ഭൃഗോർ
9 താം ഏവ രാത്രിം രാജേന്ദ്ര മഹാത്മാ ഭൃഗുനന്ദനഃ
ഇഷ്ടീം ചകാര സൗദ്യന്തേർ മഹർഷിഃ പുത്രകാരണാത്
10 സംഭൃതോ മന്ത്രപുതേന വാരിണാ കലശോ മഹാൻ
തത്രാതിഷ്ഠത രാജേന്ദ്ര പൂർവം ഏവ സമാഹിതഃ
യത് പ്രാഗ്യ പ്രസവേത് തസ്യ പത്നീ ശക്രസമം സുതം
11 തം ന്യസ്യ വേദ്യാം കലശം സൃഷ്ടപുസ് തേ മഹർഷയഃ
രാത്രിജാഗരണ ശ്രാന്താഃ സൗദ്യന്തേഃ സമതീത്യ താൻ
12 ശുഷ്കകണ്ഠഃ പിപാസാർതഃ പാണിയാർഥി ഭൃഗോ റുപഃ
തം പ്രവിശ്യാശ്രണം ശ്രാന്തഃ പാണിയം സോ ിദ്യയാചത
13 തസ്യ ശ്രാന്തസ്യ ശുഷ്കേണ കണ്ഠേന ക്രോശതസ് തദാ
നാശ്രൗഷീത് കശ് ചന തദാ ശകന്തേർ ഇവ വാശിതം
14 തതസ് തം കലശം ദൃഷ്ട്വാ ജലപൂർണം സ പാർഥിവഃ
അഭ്യദ്രവത വേഗേന പീത്യാ ചാങ്ഭോ വ്യവാസൃജത്

15 സ പിത്യാ ശീതലം തോയം പിപാസാർഥോ മഹാപതിഃ
 നിർവാണം അഗമദ് ധീമാൻ സുസുഖീ ചാഭവത് തദാ
 16 തതസ് തേ പ്രത്യണ്യധൃത ജ്ഞയഃ സ നരാധിപാഃ
 നിഷ് ടോയം തം ച കലശം ദദുശുഃ സർവ ഏവ തേ
 17 കസ്യ കർമ്മേദം ഇതി ച പര്യപ്ലച്ഛൻ സമാഗതാഃ
 യുവനാശ്ചോ മയേത്യ് ഏവ സത്യം സമഭിപദ്യത
 18 ന യുക്തം ഇതി തം പ്രാഹ ഭഗവാൻ ഭാർഗവസ് തദാ
 സുതാർഥം സ്ഥാപിതാ ഹ്യ് ആപസ് തപസാ ചൈവ സംദൃതാഃ
 19 മയാ ഹ്യ് അത്രാഹിതം ബ്രഹ്മ തപ ആസ്മായ ദാരുണം
 പുത്രാർഥം തവ രാജർഷേ മഹാബലപരാക്രമ
 20 മഹാബലോ മഹാവീര്യസ് തപോബലസമന്വിതഃ
 യഃ ശക്രം അപി വീര്യേണ ഗമയേദ് യമസാദനം
 21 അനേന വിധിനാ രാജൻ മയൈതദ് ഉപപാദിതം
 അബുക്ഷണം ത്വയാ രാജൻ അയുക്തം കൃതം അദ്യ വൈ
 22 ന ത്വ് അദ്യ ശക്യം അസ്താദിർ ഏതത് കർതും അതോ ഽന്യഥാ
 ന്തം ദൈവകൃതം ഹ്യ് ഏതദ് യദ് ഏവം കൃതവാൻ അസി
 23 പിപാസിതേന യാഃ പീതാ വിധിമന്ത്രപുരസ്കൃതാഃ
 ആപസ് ത്വയാ മഹാരാജ മത് തപോ വീര്യസംദൃതാഃ
 താഭ്യസ് ത്വം ആത്മനാ പുത്രം ഏവം വീര്യം ജനിഷ്യസി
 24 വിധാസ്യാമോ വയം തത്ര തവേഷ്ടിം പരമാദ്ഭുതാം
 യഥാ ശക്രസമം പുത്രം ജനയിഷ്യസി വീര്യവാൻ
 25 തതോ വർഷശതേ പൂർണേ തസ്യ രാജേണാ മഹാത്മനഃ
 വാമം പാർശ്വം വിനിർഭിദ്യ സുതഃ സൂര്യ ഇവാപരഃ
 26 നിശ്ചക്രാമ മഹാതേജാ ന ച തം മൃത്യുർ ആവിശത്
 യുവനാശ്ചം നരപതിം തദ് അദ്ഭുതം ഇവാഭവത്
 27 തതഃ ശക്രോ മഹാതേജാസ് തം ദിദൃക്ഷുർ ഉപഗമത്
 പ്രദേശിനീം തതോ ഽസ്മാസ്യേ ശക്രഃ സമഭിസന്ദധേ
 28 മാം അയം ധാസ്യതിത്യ് ഏവം പരിഭാസ്തഃ സവജ്ജിണാ
 മാന്ധാതേതി ച നാമാസ്യ ചക്രഃ സേന്ദ്രാ ദിവചകസഃ
 29 പ്രദേശിനീം ശക്രദത്താം ആസ്വാദ്യ സ ശിശൂസ് തദാ
 അവർധത മഹീപാല കീഷ്കണാം ച ത്രയോദശ
 30 വേദാസ് തം സധനർവേദാ ദിവ്യാന്യ് അസ്താണി ചേശ്വരം
 ഉപതസ്മുർ മഹാരാജ ധ്യാത മാത്രാണി സർവശഃ

31 ധനൻ ആജഗവം നാമ ശരാഃ ശൃംഗോദ്ഭവാശ് ച യേ
അഭേദ്യം കവചം ചൈവ സദ്യസ് തം ഉപസംശ്രുയൻ
32 സോ ഭിഷിഷേതാ മലവതാ സ്വയം ശക്രേണ ഭാരത
ധർമ്മേണ വ്യജയൽ ലോകാംസ് ത്രീൻ വിഷ്ണുർ ഇവ വിക്രമൈഃ
33 തസ്യാപ്രതിഹതം ചക്രം പ്രാവർത്തത മഹാത്മനഃ
രത്നാനി ചൈവ രാജർഷിം സ്വയം ഏവോപതസ്ഥിരേ
34 തസ്യേയം വസുസമ്പൂർണാ വസു ധാ വസു ധാധിപ
തേനേഷ്ടം വിവിധൈർ യജ്ഞൈർ ബഹുഭിഃ സ്വാപ്തദക്ഷിണൈഃ
35 ചിത്തചൈത്യോ മഹാതേജാ ധർമം പ്രാപ്യ ച പുഷ്പലം
ശക്രസ്യാർധാസനം രാജംൽ ലബ്ധവാൻ അമിതദ്യുതിഃ
36 ഏകാഹ്നാ പൃഥിവീ തേന ധർമ്മനിത്യേന ധീമതാ
നിർജിതാ ശാസനാദ് ഏവ സ രത്നാകര പത്തനാ
37 തസ്യ ചിന്ത്യൈർ മഹാരാജ ക്രുതാനാം ദക്ഷിണാ വതാം
ചതുരന്താ മഹീ വ്യാപ്താ നാസീത് കിം ചിദ് അനാവൃതം
38 തേന പദ്മസഹസ്രാണി ഗവാം ദശ മഹാത്മനാ
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ മഹാരാജ ദത്താനീതി പ്രചക്ഷതേ
39 തേന ദ്വാദശ വാർഷിക്യാം അനാവൃഷ്ട്യാം മഹാത്മനാ
വൃഷ്ടം സസ്യവിവൃദ്ധ്യ് അർഥം മിഷതോ വജ്രപാണിനഃ
40 തേന സോമകലോത്പന്നോ ഗാന്ധാരാധിപതിർ മഹാ
ഗർജന് ഇവ മഹാമേഘഃ പ്രഥമ്യ നിഹതഃ ശരൈഃ
41 പ്രജാശ് ചതുർവിധാസ് തേന ജിതാ രാജൻ മഹാത്മനാ
തേനാത്മ തപസാ ലോകാഃ സ്ഥാപിതാശ് ചാപി തേജസാ
42 തസ്യൈതദ് ദേവയജനം സ്ഥാനം ആദിത്യവർചസഃ
പശ്യ പുണ്യതമേ ദേശേ കരുക്ഷേത്രസ്യ മധ്യതഃ
43 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം മാന്ധാതൗശ് ചരിതം മഹത്
ജന്മ ചാഗ്ര്യം മഹീപാല യൻ മാം ത്വം പരിപൂച്ഛസി

അധ്യായം 127

1 [യ]

കഥംവീര്യഃ സ രാജാഭ്രൂത് സോമകോ വദതാം വര
കർമാണ്യ് അസ്യ പ്രഭാവം ച ശ്രോതും ഇച്ഛാമി തത്ത്വതഃ

2 [ൽ]

യുധിഷ്ഠിരാസീൻ നൃപതിഃ സോമകോ നാമ ധാർമികഃ
തസ്യ ഭാര്യാ ശതം രാജൻ സദൃശീനാം അഭ്രൂത് തദാ

3 സ വൈ യത്തേന മഹതാ താസു പുത്രം മഹീപതിഃ
കം ചിൻ നാസാദയാം ആസ കാലേന മഹതാ അപി

4 കദാ ചിത് തസ്യ വൃദ്ധസ്യ യതമാനസ്യ യത്തഃ
ജന്തുർ നാമ സുതസ് തസ്മിൻ സ്ത്രീ ശതേ സമജായത

5 തം ജാതം മാതരഃ സർവഃ പരിവാര്യ സമാസതേ
സതതം പൃഷ്ഠതഃ കൃത്യാ കാമഭോഗാൻ വിശാം പതേ

6 തതഃ പിപീലികാ ജന്തും കദാ ചിദ് അദശത് സ്തിജി
സ ദഷ്ടോ വ്യനദദ് രാജംസ് തേന ദുഃഖേന ബാലകഃ

7 തതസ് താ മാതരഃ സർവഃ പ്രാക്രോശൻ ഭൃശദുഃഖിതാഃ
പരിവാര്യ ജന്തും സഹിതാഃ സ ശബ്ദസ് തുമുലോ ദിവേത്

8 തം ആർതനാദം സഹസാ ശുശ്രാവ സ മഹീപതിഃ
അമാത്യപരിഷൻ മധ്യേ ഉപവിഷ്ടഃ സഹർത്വിജൈഃ

9 തതഃ പ്രസ്ഥാപയാം ആസ കിം ഏതദ് ഇതി പാർഥിവഃ
തസ്മൈ ക്ഷത്താ യഥാവൃത്തം ആചചക്ഷേ സുതം പ്രതി

10 ത്വരമാണഃ സ ചോത്ഥായ സോമകഃ സഹ മന്ത്രിഭിഃ
പ്രവിശ്യാന്തഃപുരം പുത്രം ആശ്വാസയദ് അരിന്ദമ

11 സാന്ത്വയിത്യാ തു തം പുത്രം നിഷ്കൃത്യാന്തഃപുരാൻ നൃപഃ
ഋത്വിജൈഃ സഹിതോ രാജൻ സഹാമാത്യ ഉപാവിശത്

12 [സോമക]

ധിഗ് അസ്ത്വ് ഇഹൈകപുത്ര ത്വം അപുത്ര ത്വം വരം ഭവേത്
നിത്യായുര ത്വാദ് ഭൂതാനാം ശോക ഏവൈക പുത്ര താ

13 ഇദം ഭാര്യാ ശതം ബ്രഹ്മൻ പരീക്ഷ്യോപ ചിതം പ്രഭോ
പുത്രാർഥിനാ മയാ വോഽം ന ചാസാം വിദ്യതേ പ്രജാ

14 ഏകഃ കഥം ചിദ് ഉത്പന്നഃ പുത്രോ ജന്തുർ അയം മമ
യതമാനസ്യ സർവാസു കിം ന ദുഃഖം അതഃ പരം

15 വയഗ് ച സമതീതം മേ സഭാര്യസ്യ ദ്വിജോത്തമ

ആസാം പ്രാണാഃ സമായത്താ മമ ചാത്രൈക പുത്രകേ
 16 സ്യാൻ ന കർമ്മ തഥായുക്തം യേന പുത്രഗതം ഭവേത്
 മഹതാ ലഘുനാ വാപി കർമ്മണാ ദുഷ് കരേണ വാ
 17 [ർത്വിജ്]

അസ്തി വൈ താദൃശം കർമ്മ യേന പുത്രഗതം ഭവേത്
 യദി ശക്നോഷി തത് കർത്തും അഥ വക്ഷ്യാമി സോമക
 18 [സ്]

കാര്യം വാ യദി വാകാര്യം യേന പുത്രഗതം ഭവേത്
 കൃതം ഏവ ഹി തദ് വിദ്ധി ഭഗവാൻ പ്രബ്രവീതു മേ
 19 [ർത്വിജ്]

യജസ്വ ജന്തുനാ രാജംസ് ത്വം മയാ വിതതേ ക്രതൗ
 തതഃ പുത്രഗതം ശ്രീമദ് ഭവിഷ്യത്യ് അചിരേണ തേ
 20 വപായാം ഹൃദയമാനായാം ധൃമം ആഹ്ലായ മാതരഃ
 തതസ് താഃ സുമഹാവിദ്യാഞ് ജനയിഷ്യന്തി തേ സുതാൻ
 21 തസ്യാം ഏവ തു തേ ജന്തുർ ഭവിതാ പുനർ ആത്മജഃ
 ഉത്തരേ ചാസ്യ സൗവർണം ലക്ഷ്മ പാർശ്വേ ഭവിഷ്യതി

അധ്യായം 128

1 [സ്]

ബ്രഹ്മൻ യദ് യദ് യഥാ കാര്യം തത് തത് ക്ഷമ തഥാ തഥാ
പുത്ര കാമതയാ സർവം കരിഷ്യാമി വചസ് തവ

2 [ൽ]

തതഃ സ യാജയാം ആസ സോമകം തേന ജന്തുനാ
മാതരസ് തു ബലാത് പുത്രം അപാകർഷ്യഃ കൃപാനിതാഃ

3 ഹാഹതാഃ സ്തേതി വാശന്ത്യസ് തീവ്രശോകസമന്വിതാഃ
തം മാതരഃ പ്രത്യകർഷൻ ഗൃഹീത്വാ ദക്ഷിണേ കരേ

സവ്യേ പാണൗ ഗൃഹീത്വാ തു യാജകോ ിപി സ്മ കർഷതി
4 കരരീണാം ഇവാർതാനാം അപാകൃഷ്യ തു തം സുതം

വിശസ്യ ചൈനം വിധിനാ വപാം അസ്യ ജുഹാവ സഃ
5 വപായാം ഹൃയമാനായാം ഗന്ധം ആഘ്രായ മാതരഃ

ആർതാ നിപേതുഃ സഹസാ പൃഥിവ്യാം ക്ഷന്തന്ത
സർവാശ് ച ഗർഭാൻ അലഭംസ് തതസ് താഃ പാർഥിവാംഗനാഃ

6 തതോ ദശസു മാസേഷു സോമകസ്യ വിശാം പതേ
ജജേത പുത്രശതം പൂർണം താസു സർവാസു ഭാരത

7 ജന്തുർ ജ്യേഷ്ഠഃ സമഭവഞ് ജനിത്ര്യാം ഏവ ഭാരത
സ താസാം ഇഷ്ട ഏവാസീൻ ന തഥാന്യേ നിജാഃ സുതാഃ

8 തച് ച ലക്ഷണം അന്യാസീത് സൗവർണം പാർശ്വ ഉത്തരേ
തസ്മിൻ പുത്രശതേ ചാഗ്ര്യഃ സ ബഭ്രവ ഗുണൈർ യുതഃ

9 തതഃ സ ലോകം അഗമത് സോമകസ്യ ഗുരുഃ പരം
അഥ കാലേ വ്യതിതേ തു സോമകോ ിപ്യ് അഗമത് പരം

10 അഥ തം നരകേ ഘോരേ പച്യമാനം ദദർശ സഃ
തം അപ്ലച്ഛത് കിമർഥം ത്വം നരകേ പച്യസേ ദിജ

11 തം അബ്രവീദ് ഗുരുഃ സോ ിഥ പച്യമാനോ ിഗ്നിനാ ദൃശം
ത്വം മയാ യാജിതോ രാജംസ് തസ്യേദം കർമണഃ ഫലം

12 ഏതച് ശ്രുത്വാ സ രാജർഷീർ ധർമരാജാനം അബ്രവീത്
അഹം അത്ര പ്രവേക്ഷ്യാമി മുച്യതാം മമ യാജകഃ

മതക്രതേ ഹി മഹാഭാഗഃ പച്യതേ നരകാഗ്നിനാ
13 നാന്യഃ കർതുഃ ഫലം രാജന് ഉപഭുങ്ക്തേ കദാ ചന

ഇമാനി തവ ദൃശ്യന്തേ ഫലാനി ദദതാം വര
14 [സോമക]

പുണ്യാൻ ന കായേ ലോകാൻ ജതേ ിഹം ബ്രഹ്മവാദിനം
 ഇച്ഛാമ്യ് അഹം അനേനൈവ സഹ വസ്തു സുരാലയേ
 15 നരകേ വാ ധർമ്മരാജ കർമ്മണാസ്യ സമോ ഹ്യ് അഹം
 പുണ്യാപുണ്യ ഫലം ദേവസമം അസ്ത്വ് ആവയോർ ഇദം
 16 [ധർമ്മ]

യദ്യ് ഏവം ഇഹ്സ്മിതം രാജൻ ഭുങ്ഷ്യാസ്യ സഹിതഃ ഫലം
 തുല്യകാലം സഹാനേന പശ്യാത് പ്രാപ്തസി സദ് ഗതിം
 17 [ൽ]

സ ചകാര തഥാ സർവം രാജാ രാജീവലോചനഃ
 പുനശ് ച ലേഭേ ലോകാൻ സ്വാൻ കർമ്മണാ നിർജിതാത് ശുഭാൻ
 സഹ തേനൈവ വിപ്രേണ ഗുരുണാ സ ഗുരുപ്രിയഃ

18 ഏഷ തസ്യാശ്രമഃ പുണ്യോ യ ഏഷോ ിശ്രേ വിരാജതേ
 ക്ഷാന്ത ഉഷ്യാത്ര സോ രാത്രം പ്രാപ്തോതി സുഗതിം നരഃ
 19 ഏതസ്തിന് അപി രാജേന്ദ്ര വത്സ്യാമോ വിഗതജ്വരാഃ
 സോ രാത്രം നിയതാത്മാനഃ സജ്ജീഭവ ക്രുദ്വഹ

അധ്യായം 129

1 [ൽ]

അസ്തിൻ കില സ്വയം രാജൻ ഇഷ്ടവാൻ വൈ പ്രജാപതിഃ
 സത്രം ഇഷ്ടീ കൃതം നാമ പുരാ വർഷസഹസ്രികം
 2 അംബരീസസ് ച നാഭാഗ ഇഷ്ടവാൻ യമുനാം അന
 യജ്ഞൈശ് ച തപസാ ചൈവ പരാം സിദ്ധിം അവാപ സഃ
 3 ദേശോ നാഹുഷ യജ്ഞാനാം അയം പുണ്യതമോ നൃപ
 യത്രേഷ്യാ ദശപദ്മാനി സദസ്യേഭ്യോ നിസൃഷ്ടവാൻ
 4 സാർവഭൗമസ്യ കൗന്തേയ യയാതേർ അമിതൗജസഃ
 സ്മർധമാനസ്യ ശക്രേണ പശ്യേദം യജ്ഞവാസ്ത്വ് ഇഹ
 5 പശ്യ നാനാവിധാകാരൈർ അഗ്നിഭിർ നിചിതാം മഹീം
 മജ്ജന്തിം ഇവ ചാക്രാന്താം യയാതേർ യജ്ഞകർമ്മഭിഃ
 6 ഏഷാ ശമ്യ് ഏകപത്രാ സാ ശരകം ചൈതദ് ഉത്തമം
 പശ്യ രാമഹദ്രാൻ ഏതാൻ പശ്യ നാരായണാശ്രയം
 7 ഏതദ് ആർചീക പുത്രസ്യ യോഗൈർ വിചരതോ മഹീം
 അപസർപണം മഹീപാല രൗപ്യായാം അമിതൗജസഃ
 8 അത്രാനവംശം പാതഃ ശൃണ മേ കരുനന്ദന
 ഉല്പവലൈർ ആദരണൈഃ പിശാചി യദ് അഭാഷത
 9 യുഗം ധരേ ദധി പ്രാശ്യ ഉഷിത്വാ ചാച്യുതസ്ഥലേ
 തദ്ദ്വദ് ഭൂതിലയേ സ്താത്വാ സപുത്രാ വസ്തും ഇച്ഛസി
 10 ഏകരാത്രം ഉഷിത്യേഹ ദ്വിതീയം യദി വത്സ്യസി
 ഏതദ് വൈ തേ ദിവാ വൃത്തം രാത്രൗ വൃത്തം അതോ ഽനൃഥാ
 11 അത്രാദ്യാഹോ നിവത്സ്യാമഃ ക്ഷപാം ഭരതസത്തമ
 ദ്വാരം ഏതദ് ധി കൗന്തേയ കരുക്ഷേത്രസ്യ ഭാരത
 12 അന്വൈവ നാഹുഷോ രാജാ രാജൻ ക്രതുഭിർ ഇഷ്ടവാൻ
 യയാതിർ ബഹുരന്താവൈശ്വേർ യത്രേന്ദ്രോ മുദം അഭ്യഗാത്
 13 ഏതത് പ്ലക്ഷ്യാവതരണം യമുനാതീർഥം ഉച്യതേ
 ഏതദ് വൈ നാകപുഷ്ടസ്യ ദ്വാരം ആഹുർ മനീഷിണഃ
 14 അത്ര സാരസ്വതൈർ യജ്ഞൈർ ഈജാനാഃ പരമർഷയഃ
 യുപോല്പവലിനസ് താത ഗച്ഛന്ത്യ് അവദൃഥാ പ്ലവം
 15 അന്വൈവ ഭരതോ രാജാ മേധ്യം അശ്യാം അവാസൃജത്
 അസക്തത് കൃഷ്ണസാരംഗം ധർമ്മേണാവാപ്യ മേദിനീം
 16 അന്വൈവ പുരുഷവ്യാഘ്രേ മരുത്തഃ സത്രം ഉത്തമം

ആസ്തേ ദേവർഷിമുഖ്യേന സംവർതേനാഭിപാലിതഃ

17 അത്രോപസ്സഗൃ രാജേന്ദ്ര സർവാൽ ലോകാൻ പ്രപശ്യതി

പൃയതേ ദൃഷ്ട്യാച്ഛൈവ സമുപസ്സഗൃ ഭാരത

18 [വ്]

തത്ര സഭ്രാതൃകഃ സ്താത്യാ സ്തുയമാനോ മഹർഷിഭിഃ

ലോമശം പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠ ഇദം വചനം അബ്രവീത്

19 സർവാൽ ലോകാൻ പ്രപശ്യാമി തപസാ സത്യവിക്രമ

ഇഹ സ്ഥാഃ പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠം പശ്യാമി ശ്യാതവാഹനം

20 [ൽ]

ഏവം ഏതൻ മഹാബാഹോ പശ്യന്തി പരമർഷയഃ

സരോ വതിം ഇമാം പുണ്യാം പശ്യൈക ശരണാവൃതാം

21 യത്ര സ്താത്യാ നരശ്രേഷ്ഠ ധൃതപാപ്മാ ഭവിഷ്യതി

ഇഹ സാരസ്വതൈർ യജ്ഞൈർ ഇഷ്ടവന്തഃ സുരർഷയഃ

ഋഷയശ്ഛൈവ കൗന്തേയ തഥാ രാജർഷയോ ഽപി ച

22 വേദി പ്രജാപതേർ ഏഷാ സമന്താത് പഞ്ചയോജനാ

കരോർ വൈ യജ്ഞശീലസ്യ ക്ഷേത്രം ഏതൻ മഹാത്മനഃ

അധ്യായം 130

1 [തി]

ഇഹ മർത്യാസ് തപസ് തപ്ത്വാ സ്വർഗം ഗച്ഛന്തി ഭാരത
മർതുകാമാ നരാ രാജന് ഇഹായാന്തി സഹസ്രശഃ

2 ഏവം ആശീഃ പ്രയുക്താ ഹി ദക്ഷേണ യജതാ പുരാ

ഇഹ യേ വൈ മരിഷ്യന്തി തേ വൈ സ്വർഗജിതോ നരാഃ

3 ഏഷാ സരോ വതീ പുണ്യാ ദിവ്യാ ചോഘവതീ നദീ

ഏതദ് വിനശനം നാമ സരോ വത്യാ വിശാം പതേ

4 ദ്വാരം നിഷാദരാഷ്ട്രസ്യ യേഷാം ദ്വേഷാത് സരോ വതീ

പ്രവിഷ്ടാ പൃഥിവീം വിര മാ നിഷാദാ ഹി മാം വിദഃ

5 ഏഷ വൈ ചമസോദ്ഭേദോ യത്ര ദൃശ്യാ സരോ വതീ

യത്രൈനാം അഭ്യവർത്തത ദിവ്യാഃ പുണ്യാഃ സമുദ്രാഃ

6 ഏതത് സിന്ധോർ മഹത് തീർഥം യത്രാഗസ്ത്വം അരിന്ദമ

ലോപാമുദ്രാ സമാഗമ്യ ഭർതാരം അവൃണീത വൈ

7 ഏതത് പ്രഭാസതേ തീർഥം പ്രഭാസം ഭാഃ കരദ്യുതേ

ഇന്ദ്രസ്യ ദധിതം പുണ്യം പവിത്രം പാപനാശനം

8 ഏതദ് വിഷ്ണുപദം നാമ ദൃശ്യതേ തീർഥം ഉത്തമം

ഏഷാ രഥ്യാ വിപാശാ ച നദീ പരമപാവനീ

9 അത്രൈവ പുത്രശോകേന വസിഷ്ഠോ ഭഗവാൻ ജഷിഃ

ബദ്ധ്യാത്മാനം നിപതിതോ വിപാശഃ പുനർ ഉത്ഥിതഃ

10 കാശ്മീല മണ്ഡലം ചൈതത് സർവപുണ്യം അരിന്ദമ

മഹർഷിഭിശ് ചാധ്യുഷിതം പശ്യേദം ഭ്രാതൃഭിഃ സഹ

11 അത്രോത്തരാണാം സർവേഷാം ജഷീണാം നാഹുഷസ്യ ച

അഗേശ് ചാത്രൈവ സംവാദഃ കാശ്യപസ്യ ച ഭാരത

12 ഏതദ് ദ്വാരം മഹാരാജ മാനസസ്യ പ്രകാശതേ

വർഷം അസ്യ ഗിരേർ മധ്യേ രാമേണ ശ്രീമതാ കൃതം

13 ഏഷ വാതിക ഷണ്ഡോ വൈ പ്രഖ്യാതഃ സത്യവിക്രമഃ

നാഭ്യവർത്തത യദ് ദ്വാരം വിദേഹാൻ ഉത്തരം ച യഃ

14 ഏഷ ഉജ്ജാനകോ നാമ യവക്രീർ യത്ര ശാന്തവാൻ

അരുന്ധതീ സഹായശ് ച വസിഷ്ഠോ ഭഗവാൻ ജഷിഃ

15 ഹൃദശ് ച കുശവാൻ ഏഷ യത്ര പദ്മം കശേ ശയം

ആശ്രമശ് ചൈവ രുക്മിണ്യാ യത്രാശാമ്യദ് അകോപനാ

16 സമാധീനാം സമാസസ് തു പാണ്ഡവേയ ശ്രുതസ് ത്വയാ

തം ദ്രക്ഷ്യസി മഹാരാജ ഭൃഗുതുംഗം മഹാഗിരിം
 17 ജലാം ചോപജലാം ചൈവ യമുനാം അഭിതോ നദീം
 ഉശീനരോ വൈ യത്രേഷ്യാ വാസവാദ് അത്യരിച്യത
 18 താം ദേവസമിതിം തസ്യ വാസവശ്ച വിശാം പതേ
 അഭ്യുഗച്ഛത രാജാനം ജ്ഞാതും അഗ്നിശ്ച ഭാരത
 19 ജിജ്ഞാസമാനൗ വരദൗ മഹാത്മാനം ഉശീനരം
 ഇന്ദ്രഃ ശ്യേനഃ കപോതോ ഫിനിർ ഭൂത്യാ യജ്ഞേ ഫിജിജഗതഃ
 20 ഉൗതം രാജ്ഞഃ സമാസാദ്യ കപോതഃ ശ്യേനജാദ് ഭയാത്
 ശരണാർഥീ തദാ രാജൻ നിലിദ്വേ ഭയപീഡിതഃ

അധ്യായം 131

1 [ഷ്യേന]

ധർമാത്മാനം ത്വ് ആഹുർ ഏകം സർവേ രാജൻ മഹീക്ഷിതഃ
സ വൈ ധർമവിരുദ്ധം ത്വം കസ്താത് കർമ ചികീർഷസി

2 വിഹിതം ഭക്ഷണം രാജൻ പീഡ്യമാനസ്യ മേ ക്ഷയാ
മാ ഭാങ്ഷീർ ധർമലോഭേന ധർമം ഉത്സൃഷ്ടവാൻ അസി

3 [രാജൻ]

സന്ദ്രസ്തരൂപസ് ത്രാണാർഥീ ത്വത്തോ ഭീതോ മഹാദിജ
മത്സകാശം അനുപ്രാപ്തഃ പ്രാണഗൃധ്നർ അയം ദിജഃ

4 ഏവം അഭ്യാഗതസ്യേഹ കപോതസ്യാഭയാർഥിനഃ
അപ്രദാനേ പരോ ിധർമഃ കിം ത്വം ശ്യേനപ്രപശ്യസി

5 പ്രസ്നന്മാനഃ സംഭ്രാന്തഃ കപോതഃ ശ്യേനലക്ഷ്യതേ
മത്സകാശം ജീവിതാർഥീ തസ്യ ത്യാഗോ വിഗർഹിതഃ

6 [ഷ്]

ആഹാരാത് സർവഭൂതാനി സംഭവന്തി മഹീപതേ
ആഹാരേണ വിവർധന്തേ തേന ജീവന്തി ജന്തവഃ

7 ശക്യതേ ദുസ് ത്യജേ ിപ്യ് അർഥേ ചിരരാത്രായ ജീവിതും
ന തു ഭോജനം ഉത്സൃജ്യ ശക്യം വർതയിതും ചിരം

8 ഭക്ഷ്യാദ് വിലോപിതസ്യാദ്യ മമ പ്രാണാ വിശാം പതേ
വിസൃജ്യ കായം ഏഷ്യന്തി പന്ഥാനം അപുനർഭവം

9 പ്രമൃതേ മയി ധർമാത്മൻ പുത്രദാരം നശിഷ്യതി
രക്ഷമാണഃ കപോതം ത്വം ബഹുൻ പ്രാണാൻ നശിഷ്യസി

10 ധർമം യോ ബാധതേ ധർമോ ന സ ധർമഃ കധർമ തത്
അവിരോധീ തു യോ ധർമഃ സ ധർമഃ സത്യവിക്രമ

11 വിരോധിഷ്യ മഹീപാല നിശ്ചിത്യ ഗുരുലാഘവം
ന ബാധാ വിദ്യതേ യത്ര തം ധർമം സമുദാചരേത്

12 ഗുരുലാഘവം ആജ്ഞായ ധർമാധർമവിനിശ്ചയേ
യത്രോ ഭൂയാംസ് തതോ രാജൻ കരു ധർമവിനിശ്ചയം

13 [ർ]

ബഹുകല്യാണ സംയുക്തം ഭാഷസേ വിഹഗോത്തമ
സുപർണഃ പക്ഷിരാദ് കിം ത്വം ധർമജ്ഞൗ ചാസ്യ് അസംശയം

തഥാ ഹി ധർമസംയുക്തം ബഹു ചിത്രം പ്രഭാഷസേ

14 ന തേ ിസ്ത്യ് അവിദിതം കിം ചിദ് ഇതി ത്വാ ലക്ഷയാമ്യ് അഹം

ശരണൈഷിണം പരിത്യാഗം കഥം സാധ്യ് ഇതി മന്യസേ
 15 ആഹാരാർഥം സമാരാഭസ്യ തവ ചായം വിഹംഗമ
 ശക്യസ് ചാപ്യ് അന്യഥാ കർതും ആഹാരോ ഹ്യപ്യ് അധികസ് ത്വയാ
 16 ഗോവൃഷോ വാ വരാഹോ വാ മൃഗോ വാ മഹിഷോ ഹ്യപി വാ
 ത്വദർഥം അദ്യ ക്രിയതാം യദ് വാന്യദ് അഭികാക്ഷ്യസേ
 17 [ഷ്ഠ]

ന വരാഹം ന ചോക്ഷാണം ന മൃഗാൻ വിവിധാംസ് തഥാ
 ഭക്ഷയാമി മഹാരാജ കിം അന്നാദ്യേന തേന മേ
 18 യസ് തു മേ ദൈവവിഹിതോ ഭക്ഷഃ ക്ഷത്രീയ പുംഗവ
 തം ഉത്സൃജ മഹീപാല കപോതം ഇമം ഏവ മേ
 19 ശ്യേനാഃ കപോതാൻ ഖാദന്തി സ്ഥിതിർ ഏഷാ സനാതനി
 മാ രാജൻ മാർഗം ആജ്ഞായ കദലീ സ്തൂന്ധം ആത്മഹ
 20 [ർ]

രാജ്യം ശിബിനാം ഋദ്ധം വൈ ശാധി പക്ഷിഗണാർചിത
 യദ് വാ കാമയസേ കിം ചിച്ഛ് ചേദ്യേന സർവം ദദാന്തി തേ
 വിനേമം പക്ഷിണം ശ്യേനശരണാർഥിനം ആഗതം
 21 യേനേമം വർജയേഥാസ് ത്വം കർമണാ പക്ഷിസത്തമ
 തദ് ആചക്ഷ്യ കരിഷ്യാമി ന ഹി ദാസ്യേ കപോതകം
 22 [ഷ്ഠ]

ഉശീനര കപോതേ തേ യദി സ്നേഹോ നരാധിപ
 ആത്മനോ മാംസം ഉത്ക്രത്യ കപോത തുലയാ ധൃതം
 23 യദാ സമം കപോതേന തവ മാംസം ഭവേൻ നൃപ
 തദാ പ്രദേയം തൻ മഹ്യം സാ മേ തുഷ്ടീർ ഭവിഷ്യതി
 24 [ർ]

അനഗ്രഹം ഇമം മന്യേ ശ്യേനയൻ മാഭിയാചസേ
 തസ്നാത് തേ ഹ്യദ്യ പ്രദാസ്യാമി സ്വമാംസം തുലയാ ധൃതം
 25 [ൽ]

അഥോത്ക്രത്യ സ്വമാംസം തു രാജാ പരമധർമവിത്
 തുലയാം ആസ കൗന്തേയ കപോതേന സഹാഭിഭോ
 26 ധ്രിയമാണസ് തു തുലയാ കപോതോ വ്യതിരിച്യതേ
 പുനസ് ചോത്ക്രത്യ മാംസാനി രാജാ പ്രാദാദ് ഉശീനരഃ
 27 ന വിദ്യതേ യദാ മാംസം കപോതേന സമം ധൃതം
 തത ഉത്ക്രത്ത മാംസോ ഹ്സാവാൻ ആത്മരോഹ സ്വയം തുലാം

28 [ഷ]

ഇന്ദ്രോ fഹം അസ്മി ധർമ്മജ്ഞ കപോതോ ഹവ്യവാഡ് അയം
 ജിജ്ഞാസമാനൗ ധർമ്മേ ത്യാം യജ്ഞവാടം ഉപാഗതൗ
 29 യത് തേ മാംസാനി ഗാന്ത്രേഭ്യ ഉത്കൃത്താനി വിശാം പതേ
 ഏഷാ തേ ഭാസ്വരീ കീർത്തിർ ലോകാൻ അഭിഭവിഷ്യതി
 30 യാവൽ ലോകേ മനുഷ്യാസ് ത്യാം കഥയിഷ്യന്തി പാർഥിവ
 താവത് കീർത്തിശ് ച ലോകാശ് ച സ്ഥാസ്യന്തി തവ ശാശ്വതാഃ

31 [ൽ]

തത് പാണ്ഡവേയ സദനം രാജ്ഞസ് തസ്യ മഹാത്മനഃ
 പശ്യന്വൈതൻ മയാ സാർധം പുണ്യം പാപപ്രമോചനം
 32 അത്ര വൈ സതതം ദേവാ മൂനയശ് ച സനാതനാഃ
 ദൃശ്യന്തേ ബ്രാഹ്മണൈ രാജൻ പുണ്യവദ്ഭിർ മഹാത്മഭിഃ

അധ്യായം 132

1 [തി]

യഃ കഥ്യതേ മന്ത്രവിദ് അഗ്ര്യബുദ്ധിർ; ഔദ്വിലകിഃ ശ്വേതകേതുഃ പൃഥിവ്യാം
 തസ്യാശ്രമം പശ്യ നരേന്ദ്ര പുണ്യം; സദാ ഫലൈർ ഉപപന്നം മഹീ ജൈഃ
 2 സാക്ഷാദ് അത്ര ശ്വേതകേതുർ ദദർശ; സരോ വതീം മാനുഷദേഹരൂപാം
 വേത്സ്യാമി വാനീം ഇതി സമ്പ്രവൃത്താം; സരോ വതീം ശ്വേതകേതുർ ബഭാഷേ
 3 തസ്മിൻ കാലേ ബ്രഹ്മ വിദാം വരിഷ്ഠാവ്; ആസ്താം തദാ മാതുലഭാഗിനേയൗ
 അഷ്ടാവക്രശ് ചൈവ കഹോഡ സുനർ; ഔദ്വിലകിഃ ശ്വേതകേതുശ് ച രാജൻ
 4 വിദേഹരാജസ്യ മഹീപതേസ് തൗ; വിപ്രാവ് ഉഭൗ മാതുലഭാഗിനേയൗ
 പ്രവിശ്യ യജ്ഞായതനം വിവാദേ; ബന്ദിം നിജഗ്രാഹതുർ അപ്രമേയം
 5 [യ്]

കഥം പ്രഭാവഃ സ ബഭ്രവ വിപ്രസു; തഥായുക്തം യോ നിജഗ്രാഹ ബന്ദിം
 അഷ്ടാവക്രഃ കേന ചാസൗ ബഭ്രവ; തത് സർവം മേ ലോമശ ശംസ തത്ത്വം
 6 ഉദ്ദാലകസ്യ നിയതഃ ശിഷ്യ ഏകോ; നാസ്താ കഹോഡേതി ബഭ്രവ രാജൻ
 ശ്രശ്രുഷൂർ ആചാര്യ വശാനവർതീ; ദീർഘം കാലം സോ ിധ്യയനം ചകാര
 7 തം വൈ വിപ്രാഃ പര്യവേംശ് ച ശിഷ്യാസു; തം ച ജ്ഞാത്വാ വിപ്രകാരം ഗുരുഃ
 സഃ

തസ്മൈ പ്രാദാത് സദ്യ ഏവ ശ്രുതം ച; ഭാര്യാം ച വൈ ദുഹിതരം സ്വാം
 സുജാതാം

8 തസ്യാ ഗർഭഃ സമഭവദ് അഗ്നികൽപഃ; സോ ിധിയാനം പിതരം അഥാഭ്യവാച
 സർവാം രാത്രിം അധ്യയനം കരോഷി; നേദം പിതഃ സമ്യഗ് ഇവോപവർതതേ
 9 ഉപാലബ്ധഃ ശിഷ്യമധ്യേ മഹർഷിഃ; സ തം കോപാദ് ഉദര സ്ഥം ശശാപ
 യസ്മാത് കക്ഷൗ വർതമാനോ ബ്രവീഷി; തസ്മാദ് വക്ത്രോ ഭവിതാസ്യ് അഷ്ട
 കൃത്യഃ

10 സ വൈ തഥാ വക്ത്ര ഏവാഭ്യജായദ്; അഷ്ടാവക്രഃ പ്രഥിതോ വൈ മഹർഷിഃ
 തസ്യാസീദ് വൈ മാതുലഃ ശ്വേതകേതുഃ; സ തേന തുല്യോ വയസാ ബഭ്രവ

11 സമ്പീഡ്യമാനാ തു തദാ സുജാതാ; വിവർധമാനേന സുതേന കക്ഷൗ
 ഉവാച ഭർതാരം ഇദം രഹോഗതാ; പ്രസാദ്യ ഹീനം വസുനാ ധനാർഥിനി

12 കഥം കരിഷ്യാമ്യ് അധനാ മഹർഷേ; മാസശ് ചായം ദശമോ വർതതേ മേ
 ന ചാസ്തി തേ വസു കിം ചിത് പ്രജാതാ; യേനാഹം ഏതാം ആപദം നിസ്തരേയം

13 ഉക്തസ് ത് ഏവം ഭാര്യയാ വൈ കഹോഡോ; വിത്തസ്യാർഥേ ജനകം
 അഥാഭ്യഗച്ഛത്

സ വൈ തദാ വാദവിദാ നിഗൃഹ്യ; നിമജ്ജിതോ ബന്ദിനേഹാപ്സു വിപ്രഃ

14 ഉദാലകസ് തം തു തദാ നിശമ്യ; സൂതേന വാദേ fപ്ല തഥാ നിമജ്ജിതം
 ഉവാച താം തത്ര തതഃ സുജാതാം; അഷ്ടാവക്ത്രേ ഗുഹിതവ്യോ fയം അർഥഃ
 15 രരക്ഷ സാ ചാപ്യ് അതി തം സുമന്ത്രം; ജാതോ fപ്യ് ഏവം ന സ ശുശ്രാവ
 വിപ്രഃ
 ഉദാലകം പിതൃവച് ചാപി മേനേ; അഷ്ടാവക്ത്രോ ദ്രാതുവച് ചേവത കേതും
 16 തതോ വർഷേ ദ്വാദശേ ശ്വേതകേതുർ; അഷ്ടാവക്ത്രം പിതൂർ അങ്കേ നിസന്നം
 അപാകർഷദ് ഗൃഹ്യ പാണ്യ അദന്തം; നായം തവാങ്കഃ പിതൂർ ഇത്യ് ഉക്തവാംഗ്
 ച
 17 യത് തേനോക്തം ഭൂർ ഉക്തം തത് തദാനീഃ; എദി സ്ഥിതം തസ്യ സുദഃഖം
 ആസീത്
 ഗൃഹം ഗത്യാ മാതരം രോദമാനഃ; പപ്രച്ഛേദം ക്വ ന താതോ മമേതി
 18 തതഃ സുജാതാ പരമാർതരൂപാ; ശാപാദ് ഭീതാ സർവം ഏവാചചക്ഷേ
 തദ് വൈ തത്ത്വം സർവം ആജ്ഞായ മാതുർ; ഇത്യ് അബ്രവീച് ചേവത കേതും
 സ വിപ്രഃ
 19 ഗച്ഛാവ യജ്ഞം ജനകസ്യ രാജ്ഞോ; ബഹ്യാശ്ചര്യഃ ശ്രൂയതേ തസ്യ യജ്ഞഃ
 ശ്രോഷ്യാവോ fത്ര ബ്രാഹ്മണാനാം വിവാദം; അന്നം ചാഗ്ര്യം തത്ര ഭോക്ഷ്യാവ
 ഹേ ച
 വിചക്ഷണ ത്വം ച ഭവിഷ്യതേ നഃ; ശിവഗ് ച സൗമ്യഗ് ച ഹി ബ്രഹ്മഘോഷഃ
 20 തൗ ജമതുർ മാതുലഭാഗിനേയഃ; യജ്ഞം സമൃദ്ധം ജനകസ്യ രാജ്ഞഃ
 അഷ്ടാവക്ത്രഃ പഥി രാജ്ഞാ സമേത്യഃ; ഉത്സാര്യമാണോ വാക്യം ഇദം ജഗാദ

അധ്യായം 133

1 [അസ്മി]

അന്ധസ്യ പന്ഥാ ബധിരസ്യ പന്ഥാഃ; സ്ത്രീയഃ പന്ഥാ വൈവധികസ്യ പന്ഥാഃ
രാജ്ഞഃ പന്ഥാ ബ്രാഹ്മണേനാസമേത്യ സമേത്യ; തു ബ്രാഹ്മണസ്യൈവ പന്ഥാഃ

2 [ർ]

പന്ഥാ അയം തേ ദൃശ്യ മയാ നിസൃഷ്ടോ; യേനേച്ഛസേ തേന കാമം വ്രജസ്വ
ന പാവകോ വിദ്യതേ വൈ ലഘീയാൻ; ഇന്ദ്രോ ദ്വപി നിത്യം നമതേ ബ്രാഹ്മ
ണാനാം

3 [അസ്മി]

യജ്ഞം ദ്രഷ്ടും പ്രാപ്തവന്തൗ സ്വതാതഃ; കൗതൂഹലം നൗ ബലവദ് വൈ വിവൃദ്ധം
ആവാം പ്രാപ്താവ് അതീഥീ സന്ദ്രവേശഃ; കാങ്ക്ഷാവഹേ ദ്വാരപതേ തവാജ്ഞാം

4 ഐന്ദ്രദൃശ്ണേർ യജ്ഞദൃശാവ് ഇഹാവാം; വിവക്ഷ്യ വൈ ജനകേന്ദ്രം ദിദൃക്ഷ്യ
ന വൈ ക്രോധാദ് വ്യാധിനൈവോത്തമേന; സംയോജയ ദ്വാരപാല ക്ഷണേന

5 [ദ്വാരപ]

ബന്ദേഃ സമാദേശ കരാ വയം സു; നിബോധ വാക്യം ച മയേര്യമാണം
ന വൈ ബാലാഃ പ്രവിശന്ത്യ് അത്ര വിപ്രാ; വൃദ്ധാ വിദ്വാസഃ പ്രവിശന്തി
ദിജാഗ്രയാഃ

6 [അസ്മി]

യദ്യ് അത്ര വൃദ്ധേഷു കൃതഃ പ്രവേശോ; യുക്തം മമ ദ്വാരപാല പ്രവേഷ്യം
വയം ഹി വൃദ്ധാസ് ചരിതവ്രതാസ് ച; വേദ പ്രഭാവേന പ്രവേശനാർഹാഃ

7 ശുശ്രൂഷവസ് ചാപി ജിതേന്ദ്രിയാസ് ച; ജ്ഞാനാഗമേ ചാപി ഗതാഃ സു നിഷ്ഠാം
ന ബാല ഇത്യ് അവമന്തവ്യം ആഹുർ; ബാലോ ദ്വപ്യ് അഗ്നിർ ദഹതി സ്പൃശ്യമാനഃ

8 [ദ്വ]

സരോ വതീം ഈരയ വേദ ജ്ഞാഃ; ഏകാക്ഷരാം ബഹുരൂപാം വിരാജം
അംഗാത്മാനം സമവേക്ഷസ്വ ബാലം; കിം ശ്ലാഘസേ ദുർ ലഭാ വാദസിദ്ധിഃ

9 [അസ്മി]

ന ജ്ഞായതേ കായവൃദ്ധ്യാ വിവൃദ്ധിർ; യഥാഷ്ടിലാ ശാൽമലേഃ സന്ദ്രവൃദ്ധാ
ഹ്രസ്യോ ദ്വപകായഃ ഫലിതോ വിവൃദ്ധോ; യസ് ചാഫലസ് തസ്യ ന വൃദ്ധഭാവഃ

10 വൃദ്ധേഭ്യ ഏവേഹ മതിം സു ബാലാ; ഗൃഹ്ണന്തി കാലേന ഭവന്തി വൃദ്ധാഃ
ന ഹി ജ്ഞാനം അൽപകാലേന ശക്യാം; കസ്മാദ് ബാലോ വൃദ്ധ ഇവാവദാഷസേ

11 [അസ്മി]

ന തേന സമവീരോ ഭവതി യേനാസ്യ പലിതം ശിരഃ
ബാലോ ദ്വപി യഃ പ്രജാനാതി തം ദേവാഃ സമവീരം വിദുഃ

12 ന ഹായനൈർ ന പലിതൈർ ന വിത്തേന ന ബന്ധുഭിഃ

ഋഷയശ് ചക്രിരേ ധർമം യോ ിന്ദ്രചാനഃ സ നോ മഹാൻ

13 ദിദൃക്ഷുർ അസ്മി സമ്പ്രാപ്തോ ബന്ദിനം രാജസംസദി

നിവേദയന്വ മാം ദ്വാഃ സ്ഥ രാജേണ പുഷ്കര മാലിനേ

14 ദ്രഷ്ടാസ്യ അദ്യ വദത ദ്വാരപാലഃ മനീഷിഭിഃ സഹ വാദേ വിവൃദ്ധേ

ഉതാഹോ വാപ്യ് ഉച്യതാം നീചതാം വാ; തുഷ്ണിംഭൂതേഷ് അഥ സർവേഷു ചാദ്യ

15 [ദ്]

കഥം യജ്ഞം ദശവർഷോ വിശേസ് ത്വം; വിനീതാനാം വിദുഷാം സമ്പ്രവേശ്യം
ഉപായതഃ പ്രയതിഷ്യേ തവാഹം; പ്രവേശനേ കരു യതം യഥാവത്

16 [അസ്മി]

ഭോ ഭോ രാജഞ് ജനകാനാം വരിഷു; സഭാജ്യസ് ത്വം ത്വയി സർവം സമൃദ്ധം

ത്വം വാ കർതാ കർമണാം യജ്ഞിയാനാം; യയാതിർ ഏകോ നൃപതിർ വാ
പുരസ്താത്

17 വിദ്വാൻ ബന്ദി വേദ വിദോ നിഗൃഹ്യ; വാദേ ഭഗ്വാൻ അപ്രതിശങ്കമാനഃ

ത്വയാ നിസ്രവേഷുഃ പുരുഷൈർ ആപ്തകൃദ്ഭിർ; ജലേ സർവ്വാൻ മജ്ജയതീതി നഃ
ശ്രുതം

18 സ തച് ശ്രുത്വാ ബ്രാഹ്മണാനാം സകാശാദ്; ബ്രഹ്മോദ്യം വൈ കഥയിതും
ആഗതോ ിസ്മി

ക്വാസൗ ബന്ദി യാവദ് ഏനം സമേത്യ; നക്ഷത്രാണീവ സവിതാ നാശയാമി

19 [ർ]

ആശംസസേ ബന്ദിനം ത്വം വിജേതും; അവിജ്ഞാത്വാ വാക്യബലം പരസ്യ

വിജ്ഞാത വീരൈഃ ശക്യം ഏവം; പ്രവൃത്തം ദൃഷ്ട്വാ ചാസൗ ബ്രാഹ്മണൈർ
വാദശീലൈഃ

20 [അസ്മി]

വിവാദിതോ ിസൗ ന ഹി മാദൃശൈർ ഹി; സിംഹി കൃതസ് തേന വദത്യ്
അഭീതഃ

സമേത്യ മാം നിഹതഃ ശേഷ്യതേ ിദ്യ; മാർഗേ ഭഗ്നം ശക്തം ഇവാബലാക്ഷം

21 [ർ]

ഷണ്ണാഭേർ ദ്വാദശാക്ഷസ്യ ചതുർവിംശതിപർവണഃ

യസ് ത്രിഷഷ്ടി ശതാരസ്യ വേദാർഥം സ പരഃ കവിഃ

22 [അസ്മി]

ചതുർവിംശതിപർവ ത്വാം ഷൺ ണാഭി ദ്വാദശ പ്രധി

തത് ത്രിഷഷ്ടി ശതാരം വൈ ചക്രം പാതു സദാഗതി

23 [ർ]

വധവേ ഇവ സംയുക്തേ ശ്യേനപാതേ ദിവൗകസാം
 കസ് തയോർ ഗർഭം ആധത്തേ ഗർഭം സൃഷ്ടവതുശ് ച കം
 24 മാ സൃ തേ തേ ഗൃഹേ രാജഞ് ശാത്രവാണാം അപി ധ്രുവം
 വാതസാരമിർ ആധത്തേ ഗർഭം സൃഷ്ടവതുശ് ച തം
 25 കിം സ്വിത് സൃപ്തം ന നിമിഷതി കിം സ്വിജ് ജാതം ന ചോപതി
 കസ്യ സ്വിദ് യുദയം നാസ്തി കിം സ്വിദ് വേഗേന വർധതേ
 26 മത്സ്യഃ സൃപ്തോ ന നിമിഷത്യ് അനം ജാതം ന ചോപതി
 അശ്നനോ ഹൃദയം നാസ്തി നദീവേഗേന വർധതേ
 27 ന ത്വം മന്വേ മാനുഷം ദേവ സത്താം; ന ത്വം ബാലഃ സ്ഥവിരസ് ത്വം മതോ
 മേ
 ന തേ തുല്യോ വിദ്യതേ വാക് പ്രലാപേ; തസ്മാദ് ദ്വാരം വിതരാമ്യ് ഏഷ ബന്ധീ

അധ്യായം 134

1 [അസ്തി]

അത്രോഗ്രസേനസമിതേഷു രാജൻ; സമാഗതേഷ് അപ്രതിമേഷു രാജസു
ന വൈ വിവിത്സാന്തരം അസ്തി വാദിനാം; മഹാജലേ ഹംസനിനാദിനാം ഇവ

2 ന മേ ദൃഢ്യ വക്ഷ്യസ്വ് അതി വാദിമാനിൻ; ശ്ലഹം പ്ര പന്നഃ സരിതാം ഇവാഗമഃ
ഹൃതാഗനസ്യേവ സമീദ്ധ തേജസഃ; സമിരോ ഭവസ്പേഹ മമാദ്യ ബന്ദിൻ

3 വ്യാഘ്രം ശയാനം പ്രതി മാ പ്രബോധയ; ആശീവിഷം സൃക്കിണീ ലേലിഹാ
നം

പദാഹതസ്യേവ ശിരോ ദീഹത്യ; നാദഷ്ടോ വൈ മോക്ഷ്യസേ തൻ നിബോധ
4 യോ വൈ ദർപാത് സംഹനനോപപന്നഃ; സുദുർബലഃ പർവതം ആവിഹന്തി
തസ്യേവ പാണിഃ സനഖോ വിശീര്യതേ; ന ചൈവ ശൈലസ്യ ഹി ദൃശ്യതേ

വ്രണഃ
5 സർവേ രാജേണാ മൈഥിലസ്യ മൈനാകസ്യേവ പർവതാഃ
നികൃഷ്ട ഭൂതാ രാജാനോ വത്സാ അനദുഹോ യഥാ

6 അസ്താവക്രഃ സമിതൗ ഗർജമാനോ; ജാതക്രോധോ ബന്ദിനം ആഹ രാജൻ
ഉക്തേ വാക്യേ ചോത്തരം മേ ബ്രവീഹി; വാക്യസ്യ ചാപ്യ് ഉത്തരം തേ ബ്രവീമി

7 ഏക ഏവാസിൻ ബഹുധാ സമീധ്യതേ; ഏകഃ സൂര്യഃ സർവം ഇദം പ്രഭാഷതേ
ഏകോ വീരോ ദേവരാജോ നിഹന്താ; യമഃ പിതൃണാം ഈശ്വരശ് ചൈക ഏവ

8 ദ്വാവ് ഇദ്രാഗ്നീ ചരതോ വൈ സഖായൗ; ദ്വൗ ദേവർഷി നാരദഃ പർവതശ് ച
ദ്വാവ് അശ്വിനൗ ദ്വേ ച റഥസ്യ ചക്രേ; ഭാര്യാ പതീ ദ്വൗ വിഹിതൗ വിധാത്രാ

9 ത്രിഃ സൂയതേ കർമ്മണാ വൈ പ്രജേയഃ; ത്രയോ യുക്താ വാജപേയം വഹന്തി
അധര്യവസ് ത്രിസവനാനി തന്വതേ; ത്രയോ ലോകാസ് ത്രിണി ജ്യോതിംസി

ചാഹുഃ
10 ചതുഷ്ടയം ബ്രാഹ്മണാനാം നികേതം; ചത്വാരോ യുക്താ യജ്ഞം ഇമം
വഹന്തി

ദിശശ് ചതസ്രശ് ചതുരശ് ച വർണാശ്; ചതുസ്സദാ ഗൗർ അപി ശശ്വദ് ഉക്താ

11 പഞ്ചാഗന്യഃ പഞ്ച പദാ ച പക്തിർ; യജ്ഞാഃ പഞ്ചൈവാപ്യ് അഥ പഞ്ചേന്ദ്രി
യാണി

ദൃഷ്ടോ വേദേ പഞ്ച ചൂദാശ് ച പഞ്ച; ലോകേ ഖ്യാതം പഞ്ചനദം ച പുണ്യം

12 ഷഡാധാനേ ദക്ഷിണാം ആഹുർ ഏകേ; ഷഡ് ഏവേമേ ഗുതവഃ കാലചക്രം
ഷഡ് ഇന്ദ്രിയാണ്യ് ഉത ഷദ് കൃത്തികാശ് ച; ഷദ് സാദ്യസ്താം സർവവേദേഷു

ദൃഷ്ടാഃ
13 സപ്ത ഗ്രാമ്യാഃ പശവഃ സപ്ത വന്യാഃ; സപ്ത ചരന്ദാംസി കൃതം ഏകം വഹന്തി

സപ്തർഷയഃ സപ്ത ചാപ്യ് അർഹണാനി; സപ്ത തന്ത്രീ പ്രഥിതാ ചൈവ വീനാ
 14 അഷ്ടൗ ശാണാഃ ശതമാനം വഹന്തി; തഥാഷ്ട പാദഃ ശരഭഃ സിംഹഘാതീ
 അഷ്ടൗ വസുന്ത് ശുശ്രൂമ ദേവതാസു; യുപശ് ചാഷ്ടാസ്രിർ വിഹിതഃ സർവയജ്ഞഃ
 15 നവൈവോക്താഃ സാമീധേന്യഃ പിതൃണാം; തഥാ പ്രാഹുർ നവ യോഗം
 വിഷർഗം

നവാക്ഷരാ ബൃഹതി സന്വദിഷ്ടാ; നവ യോഗോ ഗണനാമേതി ശശ്വത്
 16 ദശാ ദശോക്താഃ പുരുഷസ്യ ലോകേ; സഹസ്രം ആഹുർ ദശ പൂർണം ശതാനി
 ദശൈവ മാസാൻ ബിഭ്രതി ഗർഭവത്യോ; ദശേരകാ ദശ ദാശാ ദശാർണാഃ

17 ഏകാദശൈകാദശിനഃ പശൂനാം; ഏകാദശൈവാത്ര ഭവന്തി യുപാഃ
 ഏകാദശ പ്രാണഭൂതാം വികാരാ; ഏകാദശോക്താ ദിവീ ദേവേഷു ഭദ്രാഃ

18 സംവത്സരം ദ്വാദശ മാസം ആഹുർ; ജഗത്യോഃ പാദോ ദ്വാദശൈവാക്ഷരാണി
 ദ്വാദശാഹഃ പ്രാകൃതോ യജ്ഞ ഉക്തോ; ദ്വാദശാദിത്യൻ കഥയന്തീഹ വിപ്രാഃ

19 ത്രയോദശീ തിഥിർ ഉക്താ മഹോഗ്രാ; ത്രയോദശദീപവതി മഹീ ച
 20 ഏതാവദ് ഉക്താ വിരരാമ ബന്ദീ; ശ്ലോകസ്യാർധം വ്യാജഹാരാഷ്ട്രവക്ത്രഃ
 ത്രയോദശാഹാനി സസാര കേശീ; ത്രയോദശാദീന്ദ് അതിച്ഛന്ദാംസി ചാഹുഃ

21 തതോ മഹാൻ ഉദതിഷ്ഠൻ നിനാദസ്; ഇഷ്ടിംഭ്രതം സൃതപത്രം നിശമ്യ
 അയോമുഖം ധ്യാനപരം തദാനീം; അസ്താവക്ത്രം ചാപ്യ് ഉദീര്യന്തം ഏവ

22 തസ്മിംസ് തഥാ സങ്കലേ വർതമാനേ; സ്തീതേ യജ്ഞേ ജനകസ്യാഥ രാജ്ഞഃ
 അസ്താവക്ത്രം പുജയന്തോ ിഭ്യപേയുർ; വിപ്രാഃ സർവേ പ്രാഞ്ജലയഃ പ്രതിതാഃ

23 അനേന വൈ ബ്രാഹ്മണാഃ ശുശ്രൂവാംസോഃ വാദേ ജിതാ സലിലേ മജ്ജിതാഃ
 കില

താൻ ഏവ ധർമാൻ അയം അദ്യ ബന്ദീ; പ്രാപ്നോതു ഗൃഹ്യാപ്ത നിമജ്ജയൈനം

24 അഹം പുത്രോ വരണസ്യോത രാജ്ഞസ്; തത്രാസ സത്രം ദ്വാദശ വാർഷി
 കം വൈ

സത്രേണ തേ ജനക ഇല്യകാലം; തദർഥം തേ പ്രഹിതാ മേ ദിജാഗൃയാഃ

25 ഏതേ സർവേ വരണസ്യോത യജ്ഞഃ; ദൃഷ്ടം ഗതാ ഇഹ ആയാന്തി ഭൂയഃ
 അസ്താവക്ത്രം പുജയേ പുജനീയം; യസ്യ ഹേതോർ ജനിതാരം സമേഷ്യേ

26 വിപ്രാഃ സമുദ്രാംഭസി മജ്ജിതാസ് തേ; വാചാ ജിതാ മേധയാ ആവിദാനാഃ
 താം മേധയാ വാചം അഥോജ്ജഹാരഃ; യഥാ വാചം അവചിന്വന്തി സന്തഃ

27 അഗ്നിർ ദഹന്ത് ജാതവേദാഃ സതാം ഗൃഹാൻ; വിസർജയംസ് തേജസാ ന
 സ്മ ധാക്ഷീത്

ബാലേഷു പുത്രേഷു കൃപണം വദന്ത്യഃ; തഥാ വാചം അവചിന്വന്തി സന്തഃ

28 ശ്ലേഷാതകീ ക്ഷീണവർചഃ ശ്രണോഷി; ഉതാഹോ ത്വാം സ്മൃതയോ മാദയന്തി

ഹസ്തീവ ത്വം ജനക വിതുദ്യമാനോ; ന മാമികാം വാചം ഇമാം ശൃണോഷി
 29 ശൃണോമി വാചം തവ ദിവ്യരൂപാം; അമാനുഷീം ദിവ്യരൂപോ fസി സാക്ഷാ
 ത്
 അജൈസീർ യദ് ബന്ദിനം ത്വം വിവാദേ; നിസൃഷ്ടൈവ തവ കാമോ fദ്യ ബന്ദി
 30 നാനേന ജീവതാ കശ് ചിദ് അർഥോ മേ ബന്ദിനാ നൃപ
 പിതാ യദ്യ് അസ്യ വരുണോ മജ്ജയൈനം ജലാശയേ
 31 അഹം പുത്രോ വരുണസ്യോത രാജേണാ; ന മേ ഭയം സലിലേ മജ്ജിതസ്യ
 ഇമം മുഹൂർത്തം പിതരം ദ്രക്ഷ്യതേ fയം; അഷ്ടാവക്രശ് ചിരനഷ്ടം കഹോധം
 32 തതസ് തേ പൂജിതാ വിപ്രാ വരുണേന മഹാത്മനാ
 ഉദതിഷ്ഠന്ത തേ സർവേ ജനകസ്യ സമീപതഃ
 33 ഇത്യ് അർഥം ഇച്ഛന്തി സുതാന്ത് ജനാ ജനക കർമ്മണാ
 യദ് അഹം നാശകം കർത്തും തത് പുത്രഃ കൃതവാൻ മമ
 34 ഉതാബലസ്യ ബലവാൻ ഉത ബാലസ്യ പണ്ഡിതഃ
 ഉത വാവിദ്യസോ വിദ്വാൻ പുത്രോ ജനക ജായതേ
 35 ശീതേന തേ പരശൂനാ സ്വയം ഏവാന്തകോ നൃപ
 ശിരാംസ്യ് അപാഹരത്ത് ആജൗ റിപൂണാം ഭദ്രം അസ്മു തേ
 36 മഹദ് ഉക്ഥ്യം ഗീയതേ സാമ ചാഗ്ര്യഃ; സമ്യക് സോമഃ പീയതേ ചാത്ര
 സത്രേ
 ശൂചീൻ ഭാഗാൻ പ്രതിജഗ്മുഹുശ് ച ഹൃഷ്ടാഃ; സാക്ഷാദ് ദേവാ ജനകസ്യേഹ
 യജേന്ത
 37 സമൃത്ഥിതേഷ് അഥ സർവേഷു രാജൻ; വിപ്രേഷു തേഷ് അധികം സുപ്രഭേ
 ഷു
 അനുജ്ഞാതോ ജനകേനാഥ രാജ്ഞാ; വിവേശ തോയം സാഗരസ്യോത ബന്ദി
 38 അസ്താവക്രഃ പിതരം പൂജയിത്വാ; സസൃജിതോ ബ്രാഹ്മണൈസ് തൈർ
 യഥാവത്
 പ്രത്യാജഗാമാശ്രമം ഏവ ചാഗ്ര്യഃ; ജിത്വാ ബന്ദിം സഹിതോ മാതുലേന
 39 അത്ര കൗന്തേയ സഹിതോ ഭ്രാന്തുഭിസ് ത്വം; സുഖോഷിതഃ സഹ വിഘ്രേഃ
 പ്രതിതഃ
 പുണ്യാന്യ് അന്യാനി ശൂചി കർമ്മൈക ഭക്തിർ; മയാ സാർധം ചരിതാസ്യ്
 ആജമീയ

അധ്യായം 135

1 [ലോം]

ഏഷാ മധുവിലാ രാജൻ സമംഗാ സന്ദ്രകാശതേ
 ഏതത് കർദ്ദമിലം നാമ ഭരതസ്യാഭിസേചനം
 2 അലക്ഷ്യാ കില സംയുക്തോ വൃത്രംഹത്യാ ശചീപതിഃ
 ആപ്തഃ സർവപാപേഭ്യഃ സമംഗായാം വ്യമുച്യത
 3 ഏതദ് വിനശനം കക്ഷൗ മൈനാകസ്യ നരർഷഭ
 അദിതിർ യത്ര പുത്രാർഥം തദനം അപചത് പുരാ
 4 ഏനം പർവതരാജാനം ആരഹ്യ പുരുസർഷഭ
 അയശസ്യാം അസംശ്യാം അലക്ഷ്മീം വ്യപനോത്സ്യഥ
 5 ഏതേ കനഖലാ രാജൻ ജ്വഷീണാം ദധിതാ നഗാഃ
 ഏഷാ പ്രകാശതേ ഗംഗാ യുധിഷ്ഠിര മഹാനദീ
 6 സനതകുമാരോ ഭഗവാൻ അത്ര സിദ്ധിം അഗാത് പരാം
 ആജമീധാവഗാഹ്യൈനാം സർവപാപൈഃ പ്രമോക്ഷ്യസേ
 7 അപാം ഹ്രദം ച പുണ്യാഖ്യം ഭൃഗുതംഗം ച പർവതം
 ഇഷ്ടീം ഗംഗാം ച കൗന്തേയ സാമാത്യഃ സമുപസ്മഗ
 8 ആശ്രമഃ സമൃഗ്ധീരസോ രമണീയഃ പ്രകാശതേ
 അത്ര മാനം ച കൗന്തേയ ക്രോധം ചൈവ വിവർജയ
 9 ഏഷ ദൈദ്യാശ്രമഃ ശ്രീമാൻ പാണ്ഡവേയ പ്രകാശതേ
 ഭാരദ്വാജോ യത്ര കവിർ യവക്രിതോ വ്യനശ്യത
 10 കഥം യുക്തോ ദിവേദ് ജ്വഷീർ ഭരദ്വാജഃ പ്രതാപവാൻ
 കിമർഥം ച യവക്രിത ജ്വഷീപുത്രോ വ്യനശ്യത
 11 ഏതത് സർവം യഥാവൃത്തം ശ്രോതും ഇച്ഛാമി ലോമശ
 കർമ്മഭിർ ദേവകൽപാനാം കീർത്യമാനൈർ ഭൃഗം രമേ
 12 ഭരദ്വാജശ് ച ദൈദ്യശ് ച സഖായൗ സംബഭൂവതഃ
 താവ് ഊഷതർ ഇഹാത്യന്തം പ്രിയമാണൗ വനാന്തരേ
 13 ദൈദ്യസ്യ തു സുതാവ് ആസ്താം അർവാവസു പരാവസു
 ആസീദ് യവക്രിഃ പുത്രസ് തു ഭരദ്വാജസ്യ ഭാരത
 14 ദൈദ്യോ വിദ്വാൻ സഹാപത്യസ് തപോ വീ ചേതരോ ദിവേത്
 തയോശ് ചാപ്യ് അതുലാ പ്രീതിർ ബാല്യാത് പ്രഭൃതി ഭാരത
 15 യവക്രിഃ പിതരം ദൃഷ്ട്വാ തപോ വിനം അസത്ക്രതം
 ദൃഷ്ട്വാ ച സത്ക്രതം വിപ്രൈ ദൈദ്യം പുത്രൈഃ സഹാനഘല
 16 പര്യതപ്യത തേജോ വീ മന്യുനാഭിപരിപ്ലുതഃ

തപസ് തേപേ തതോ ഘോരം വേദ ജ്ഞാനായ പാണ്ഡവ
 17 സുസമീഭേ മഹത്യ അഗൗ ശരീരം ഉപതാപയൻ
 ജനയാം ആസ സന്താപം ഇന്ദ്രസ്യ സുമഹാതപഃ
 18 തത ഇന്ദ്രോ യവക്രീതം ഉപഗമ്യ യുധിഷ്ഠിര
 അബ്രുവിത് കസ്യ ഹേതോസ് ത്വം ആസ്ഥിതസ് തപ ഉത്തമം
 19 ദ്വിജാനാം അനധീതാ വൈ വേദാഃ സുരഗരാർചിത
 പ്രതിഭാസ്ത് ഇതി തപ്യേ ിഹം ഇദം പരമകം തപഃ
 20 സ്വാധ്യായാർഥേ സമാരംഭോ മമായം പാകശാസന
 തപസാ ജ്ഞാതും ഇച്ഛാമി സർവജ്ഞാനാനി കൗശിക
 21 കാലേന മഹതാ വേദാഃ ശക്യാ ഗുര മുഖാദ് വിഭോ
 പ്രാപ്തം തസ്മാദ് അയം യതഃ പരമോ മേ സമാസ്ഥിതഃ
 22 അമാർഗ ഏഷ വിപ്രർഷേ യേന ത്വം യാതും ഇച്ഛസി
 കിം വിഘാതേന തേ വിപ്ര ഗച്ഛാധീഹി ഗുരോർ മുഖാത്
 23 ഏവം ഉക്ത്വാ ഗതഃ ശക്രോ യവക്രീർ അപി ഭാരത
 ഭൂയ ഏവാകരോദ് യതം തപസ്യ അമിതവിക്രമ
 24 ഘോരേണ തപസാ രാജംസ് തപ്യമാനോ മഹാതപഃ
 സന്താപയാം ആസ ഭൃശം ദേവേന്ദ്രം ഇതി നഃ ശ്രുതം
 25 തം തഥാ തപ്യമാനം തു തപസ് തീവ്രം മഹാമുനിം
 ഉപേത്യ ബലഭിദ് ദേവോ വാരയാം ആസ വൈ പുനഃ
 26 അശക്യോ ിർഥഃ സമാരണ്ണോ നൈതദ് ബുദ്ധികൃതം തവ
 പ്രതിഭാസ്യന്തി വൈ വേദാസ് തവ ചൈവ പിതൂർ ച തേ
 27 ന ചൈതദ് ഏവം ക്രിയതേ ദേവരാജമമേസ്തിതം
 മഹതാ നിയമേനാഹം തന്ത്യേ ഘോരതരം തപഃ
 28 സമീഭേ ിഗ്നാവ് ഉപക്രത്യാംഗം അംഗം; ഹോഷ്യാമി വാ മഘവംസ് തൻ
 നിബോധ
 യദ്യ് ഏതദ് ഏവം ന കരോഷി കാമം; മമേസ്തിതം ദേവരാജേഹ സർവം
 29 നിശ്ചയം തം അഭിജ്ഞായ മനേസ് തസ്യ മഹാത്മനഃ
 പ്രതിവാരണ ഹേത്വർഥം ബുദ്ധ്യാ സഞ്ചിന്ത്യ ബുദ്ധിമാൻ
 30 തത ഇന്ദ്രോ ികരോദ് രൂപം ബ്രാഹ്മണസ്യ തപോ വിനഃ
 അനേകശതവർഷസ്യ ദുർബലസ്യ സ യക്ഷ്മണഃ
 31 യവക്രീതസ്യ യത് തീർഥം ഉചിതം ശൗചകർമ്മണി
 ഭാഗീരഥ്യാം തത്ര സേതും വാലുകാഭിശ് ച ചാരസഃ
 32 യദാസ്യ വദന്തോ വാക്യാം ന സചക്രേ ദ്വിജോത്തമഃ

വാലുകാടിസ് തതഃ ശക്രോ ഗംഗാം സമഭിപൂരയൻ
 33 വാലുകാ മുഷ്ടീം അനിശം ഭാഗീരഥ്യാം വ്യസർജയത്
 സേതും അഭ്യോരഭച്ഛരക്രോ യവക്രിതം നിദർശയൻ
 34 തം ദദർശ യവക്രിസ് തു യത്നവന്തം നിബന്ധനേ
 പ്രഹസംഗ് ചാബ്രവീദ് വാക്യം ഇദം സ മുനിപുംഗവഃ
 35 കിം ഇദം വർതതേ ബ്രഹ്മൻ കിം ച തേ ഹ ചികീർഷീതം
 അതീവ ഹി മഹാൻ യതഃ ക്രിയതേ ിയം നിരർഥകഃ
 36 ബന്ധിഷ്യേ സേതുനാ ഗംഗാം സുഖഃ പന്ഥാ ഭവിഷ്യതി
 ക്ലിശ്യതേ ഹി ജനസ് താത തരമാണഃ പുനഃ പുനഃ
 37 നായം ശക്യസ് ത്വയാ ബദ്ധും മഹാൻ ഓഘഃ കഥം ചന
 അശക്യാദ് വിനിവർതസ്വ ശക്യം അർഥം സമാരഭ
 38 യഥൈവ ഭവതാ ചേദം തപോ വേദാർഥം ഉദ്യതം
 അശക്യം തദ്യദ് അസ്താഭിർ അയം ഭാരഃ സമുദ്യതഃ
 39 യഥാ തവ നിരർഥോ ിയം ആരംഭസ് ത്രിദശേശ്വര
 തഥാ യദി മമാപീദം മന്യസേ പാകശാസന
 40 ക്രിയതാം യദ് ഭവേച്ഛരക്യം മയാ സുരഗണേശ്വര
 വരാംഗ് ച മേ പ്രയച്ഛാന്യാൻ ഞൈർ അന്യാൻ ഭവിതാസ്ത്വ അതി
 41 തസ്മൈ പ്രാദാദ് വരാൻ ഇന്ദ്ര ഉക്തവാൻ യാൻ മഹാതപഃ
 പ്രതിഭാസ്യന്തി തേ വേദാഃ പിത്രാ സഹ യഥേച്ഛിതാഃ
 42 യച്ഛാന്യാത് കാങ്ഷസേ കാമം യവക്രിർ ഗമ്യതാം ഇതി
 സ ലബ്ധകാമഃ പിതരം ഉപേത്യാഥ തതോ ിബ്രവീത്

അധ്യായം 136

1 [യവ]

പ്രതിഭാസ്യന്തി വൈ വേദാ മമ താതസ്യ ചോഭയോഃ
അതി ചാന്യാൻ ഭവിഷ്യാവോ വരാ ലബ്ധാസ് തഥാ മയാ

2 [ഭരദ്]

ദർപസ് തേ ഭവിതാ താത വരാംൽ ലബ്ധ്യാ യഥേസ്സിതാൻ
സ ദർപപൂർണഃ കൃപണഃ ക്ഷിപ്രം ഏവ വിനശ്യസി

3 അത്രാപ്യ് ഉദാഹരന്തിമാ ഗാഥാ ദേവൈർ ഉദാഹൃതാഃ

ഋഷീർ ആസീത് പുരാ പുത്ര ബാലധീർ നാമ വീര്യവാൻ

4 സപുത്രശോകാദ് ഉദഗിഗ്നസ് തപസ് തേപേ സുദൃശ്ശരം

ഭവേൻ മമ സുതോ ഫമർത്യ ഇതി തം ലബ്ധ്യാവാംശ് ച സഃ

5 തസ്യ പ്രസാദോ ദേവൈശ് ച കൃതോ ന ത്വ് അമരൈഃ സമഃ

നാമർത്യോ വിദ്യതേ മർത്യോ നിമിത്തായുർ ഭവിഷ്യതി

6 [ബ]

യഥേമേ പർവതാഃ ശശ്വത് തിഷ്ഠന്തി സുരസത്തമാഃ

അക്ഷയാസ് തന്നിമിത്തം മേ സുതസ്യായുർ ഭവേദ് ഇതി

7 തസ്യ പുത്രസ് തദാ ജജ്ഞേ മേധാവി ക്രോധനഃ സദാ

സ തച് ശ്രുത്വാകരോദ് ദർപം ഋഷീംശ് ചൈവാവമന്യത

8 വികർവാനോ മുനീനാം തു ചരമാണോ മഹീം ഇമാം

ആസസാദ മഹാവീര്യം ധനുഷാക്ഷം മനീഷിണം

9 തസ്യാപചക്രേ മേധാവി തം ശശാപ സ വീര്യവാൻ

ഭവ ഭന്യേതി ചോക്തഃ സ ന ഭസ്മ സമപദ്യത

10 ധനുഷാക്ഷസ് തു തം ദൃഷ്ട്വാ മേധാവിനം അനാമയം

നിമിത്തം അസ്യ മഹിഷൈർ ഭേദയാം ആസ വീര്യവാൻ

11 സ നിമിത്തേ വിനസ്തേ തു മമാര സഹസാ ശിശുഃ

തം മൃതം പുത്രം ആദായ വിലലാപ തതഃ പിതാ

12 ലാലപ്യമാനം തം ദൃഷ്ട്വാ മുനയഃ പുനർ ആർതവത്

ഊച്ചുർ വേദോക്തയാ പൂർവം ഗാഥയാ തൻ നിബോധ മേ

13 ന ദിഷ്ടും അർഥം അത്യേതും ഹൃദോ മർത്യഃ കഥം ചന

മഹിഷൈർ ഭേദയാം ആസ ധനുഷാക്ഷോ മഹീധരാൻ

14 ഏവം ലബ്ധ്യാ വരാൻ ബാലാ ദർപപൂർണാസ് തരസ്വിനഃ

ക്ഷിപ്രം ഏവ വിനശ്യന്തി യഥാ ന സ്യാത് തഥാ ഭവാൻ

15 ഏഷ റൈഭ്യോ മഹാവീര്യഃ പുത്രൗ ചാസ്യ തഥാ വിഭൗ

തം യഥാ പുത്ര നാഭ്യേഷി തഥാ കര്യാസ് ത്വ അതന്ദ്രിതഃ
 16 സ ഹി ക്രുദ്ധഃ സമർഥസ് ത്യാം പുത്ര പീഡയിതും ത്ഷാ
 വൈദ്യശ് ചാപി തപസ്യി ച കോപനശ് ച മഹാൻ ജഷിഃ
 17 [യ്]

ഏവം കരിഷ്യേ മാ താപം താത കാർഷീഃ കഥം ചന
 യഥാ ഹി മേ ഭവാൻ മാന്യസ് തഥാ ദൈഭ്യഃ പിതാ മമ
 18 ഉക്ത്യാ സ പിതരം ശ്ലക്ഷ്ണം യവക്രീർ അകതോഭയഃ
 വിപ്രകർവന് ജഷീൻ അന്യാൻ അതുഷ്യത് പരയാ മുദാ

അധ്യായം 137

1 [തി]

ചക്രമ്യമാണഃ സ തദാ യവക്രിർ അകതോഭയഃ
ജഗാമ മായവേ മാസി റൈദ്യാശ്രമപദം പ്രതി
2 സ ദദർശാശ്രമേ പുണ്യേ പുഷ്പിതദ്രുമഭ്രഷിതേ
വിചരന്തിം സ്തേഷാം തസ്യ കിംനരീം ഇവ ഭാരത
3 യവക്രിസ് താം ഉവാചേദം ഉപതിഷ്യസ്വ മാം ഇതി
നിർലജ്ജോ ലജ്ജയാ യുക്താം കാമേന ഹൃതചേതനഃ
4 സാ തസ്യ ശീലം ആജ്ഞായ തസ്മാച് ഛാപാച് ച ബിദ്യതി
തേജസിതാം ച റൈദ്യസ്യ തഥേത്യ് ഉക്ത്യാ ജഗാമ സാ
5 തത ഏകാന്തം ഉന്നീയ മജ്ജയാം ആസ ഭാരത
ആജഗാമ തദാ റൈദ്യഃ സ്വം ആശ്രമം അരിന്ദമ
6 ദദന്തിം ച സ്തേഷാം ദൃഷ്ട്വാ ഭാര്യാം ആർതാം പരാവസോഃ
സാന്ത്വയഞ് ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ പര്യപ്ലച് യധിഷ്ഠിര
7 സാ തസ്മൈ സർവം ആചഷ്ട യവക്രി ഭാഷിതം ശുഭാ
പ്രത്യുക്തം ച യവക്രിതം പ്രേക്ഷാപൂർവം തദാത്മനാ
8 ശൃണ്യാനസ്യൈവ റൈദ്യസ്യ യവക്രിത വിചേഷിതം
ദഹന് ഇവ തദാ ചേതഃ ക്രോധഃ സമഭവൻ മഹാൻ
9 സ തദാ മന്യുനാവിഷ്ടസ് തപസി ഭൃശകോപനഃ
അവലുപ്യ ജടാം ഏകാം ജൂഹാവാഗൗ സുസംസ്കൃതേ
10 തതഃ സമഭവൻ നാരീ തസ്യാ രൂപേണ സംമിതാ
അവലുപ്യാപരാം ചാഥ ജൂഹാവാഗൗ ജടാം പുനഃ
11 തതഃ സമഭവദ് രക്ഷോ ഘോരാക്ഷം ഭീമദർശനം
അബ്രൂതാം തൗ തദാ റൈദ്യം കിം കാര്യം കരവാമഹേ
12 താവ് അബ്രവീദ് ദൃഷ്ടിഃ ക്രുദ്ധോ യവക്രിർ വധ്യതാം ഇതി
ജഗതസ് തൗ തഥേത്യ് ഉക്ത്യാ യവക്രിത ജീലാംസയാ
13 തതസ് തം സമുപാസ്ഥായ കൃത്യാ സൃഷ്ടാ മഹാത്മനാ
കമണ്ഡലും ജഹാരാസ്യ മോഹയിത്യാ ഇ ഭാരത
14 ഉച്ഛിഷ്ടം ഇ യവക്രിതം അപക്രഷ്ട കമണ്ഡലും
തത ഉദ്യതശുലഃ സ രാക്ഷസഃ സമുപാദ്രവത്
15 തം ആപതന്തം സന്ദ്രേക്ഷ്യ ശുലഹസ്തം ജീലാംസയാ
യവക്രിഃ സഹസോത്ഥായ പ്രാദ്രവദ് യേന വൈ സരഃ
16 ജലഹീനം സരോ ദൃഷ്ട്വാ യവക്രിസ് ത്വരിതഃ പുനഃ

ജഗാമ സരിതഃ സർവാസ് താശ് ചാപ്യ് ആസൻ വിശോഷിതാഃ
 17 സ കാല്യമാനോ ഘോരേണ ശൂലഹസ്തേന രക്ഷസാ
 അഗ്നിഹോത്രം പിതൂർ ഭിതഃ സഹസാ സമുപാദ്രവത്
 18 സ വൈ പ്രവിശമാനസ് തു ശൂദ്രേണാസേന രക്ഷിണാ
 നിഗൃഹീതോ ബലാദ് ദ്വാരി സോ ിവാതിഷ്ഠത പാർഥിവ
 19 നിഗൃഹീതം തു ശൂദ്രേണ യവക്രീതം സ രാക്ഷസഃ
 താഡയാം ആസ ശൂലേന സ ഭിന്നഹൃദയോ ിപതത്
 20 യവക്രീതം സ ഹത്യാ തു രാക്ഷസോ ദൈരഭ്യം ആഗമത്
 അനുജ്ഞാതസ് തു ദൈരഭ്യേണ തയാ നാര്യോ സഹാചരത്

അധ്യായം 138

1 [ൽ]

ഭരദ്വാജസ്തു കൗന്തേയ കൃത്യാ സ്വാധ്യായം ആഹ്നികം
 സമിത് കലാപം ആദായ പ്രവിവേശ സ്വം ആശ്രമം
 2 തം സു ദൃഷ്ട്യാ പുരാ സർവേ പ്രത്യുത്തിഷ്ഠന്തി പാവകാഃ
 ന ത് ഏനം ഉപതിഷ്ഠന്തി ഹതപുത്രം തദാഗന്യഃ
 3 വൈകൃതം ത് അഗ്നിഹോത്രേ സ ലക്ഷയിത്യാ മഹാതപാഃ
 തം അന്ധം ശൂദ്രം ആസിനം ഗൃഹപാലം അമാബ്രവീത്
 4 കിം ന മേ നാഗന്യഃ ശൂദ്ര പ്രതിനന്ദന്തി ദർശനം
 ത്യാ ചാപി ന യഥാപൂർവ്വം കച് ചിത് ക്ഷേമം ഇഹാശ്രമേ
 5 കച് ചിൻ ന ദൈഭ്യം പുത്രോ മേ ഗതവാൻ അൽപചേതനഃ
 ഏതദ് ആചക്ഷ്യ മേ ശീഘ്രം ന ഹി മേ ശുദ്ധ്യതേ മനാഃ

6 [ഷ്ട]

ദൈഭ്യം ഗതോ നൂനം അസൗ സുതസ്തേ മന്ദചേതനഃ
 തഥാ ഹി നിഹതഃ ശേതേ രാക്ഷസേന ബലിയസാ
 7 പ്രകാല്യമാനസ്തേനായം ശൂലഹസ്തേന രക്ഷസാ
 അഗ്യാഗാരം പ്രതി ദ്വാരി മയാ ദോർഭ്യം നിവാരിതഃ
 8 തതഃ സ നിഹതോ ഹ്യ അത്ര ജലകാമോ ിശുചിർ യുവം
 സംഭാവിതോ ഹി തുർണേന ശൂലഹസ്തേന രക്ഷസാ

9 [ൽ]

ഭരദ്വാജസ്തു ശൂദ്രസ്യ തച് ശ്രുത്യാ വിപ്രിയം വചഃ
 ഗതാസും പുത്രം ആദായ വിലലാപ സുദുഃഖിതഃ
 10 ബ്രാഹ്മണാനാം കിലാർഥായ നന്ദ ത്യാം തപ്തവാംസ്തപഃ
 ദ്വിജാനാം അനധീതാ വൈ വേദാഃ സമ്പ്രതിഭാന്ത് ഇതി
 11 തഥാ കല്യാണ ശീലസ്ത്യാം ബ്രാഹ്മണേഷു മഹാത്മസു
 അനാഗാഃ സർവഭൂതേഷു കർകശത്യാം ഉപേയിവാൻ
 12 പ്രതിസിദ്ധോ മയാ താത ദൈഭ്യോവസഥ ദർശനാത്
 ഗതവാൻ ഏവ തം ക്ഷുദ്രം കാലാന്തകയമോപമം
 13 യഃ സ ജാനൻ മഹാതേജോ വൃദ്ധസ്യൈകം മമാത്മജം
 ഗതവാൻ ഏവ കോപസ്യ വശം പരമദുർമതിഃ
 14 പുത്രശോകം അനുപ്രാപ്യ ഏഷ ദൈഭ്യസ്യ കർമണാ
 ത്യക്ഷ്യാമി ത്യാം ജതേ പുത്ര പ്രാണാൻ ഇഷ്ടതമാൻ ഭൂവി
 15 യഥാഹം പുത്രശോകേന ദേഹം ത്യക്ഷ്യാമി കിൻബിസി

തഥാ ജ്യേഷ്ഠഃ സുതോ ദൈഭ്യം ഹിംസ്യാച്ഛരീഹ്രം അനാഗസം
 16 സുഖിനോ വൈ നരാ യേഷാം ജാത്യാ പുത്രോ ന വിദ്യതേ
 തേ പുത്രശോകം അപ്രാപ്യ വിചരന്തി യഥാസുഖം
 17 യേ തു പുത്രകൃതാച്ഛോകാദ് ഭൃശം വ്യാകലചേതസഃ
 ശപന്തീഷ്ടാൻ സഖീൻ ആർമാസ് തേഭ്യഃ പാപതരോ ന കഃ
 18 പരാസുഗ്ച്ഛ സുതോ ദൃഷ്ടഃ ശപ്തഃ ചേഷ്ടഃ സഖാ മയാ
 ഈദൃശീം ആപദം കോ ന ദ്വിതീയോ ഽനഭവിഷ്യതി
 19 വിലപ്യൈവം ബഹുവിധം ഭരദ്യാജോ ഽഭഹത് സുതം
 സുസമിദ്ധം തതഃ പശ്യാത് പ്രവിവേശ ഹതാശനം

അധ്യായം 139

1 [ൽ]

ഏതസ്മിൻ ഏവ കാലേ തു ബൃഹദ്യുക്തോ മഹീപതിഃ
 സത്രം ആന്യേ മഹാഭാഗോ ദൈഭ്യ യാജ്യഃ പ്രതാപവാൻ
 2 തേന ദൈഭ്യസ്യ വൈ പുത്രാവ് അർവാവസു പരാവസു
 വൃതൗ സഹായൗ സത്രാർഥേ ബൃഹദ്യുക്തേന ധീമതാ
 3 തത്ര തൗ സമനജ്ഞാതൗ പിത്രാ കൗന്തേയ ജഗതഃ
 ആശ്രമേ ത്വ് അഭവദ് ദൈഭ്യോ ഭാര്യോ ചൈവ പരാവസോഃ
 4 അഥാവലോകകോ ഫഗച്ഛദ് ഗൃഹാൻ ഏകഃ പരാവസുഃ
 കൃഷ്ണാജീനേന സംവീതം ദദർശ പിതരം വനേ
 5 ജഘ്രന്യരാത്രേ നിദ്രാസഃ സാവശേഷേ തമസ്യ് അപി
 ചരന്തം ഗഹനേ ഫരണ്യേ മേനേ സ പിതരം മൃഗം
 6 മൃഗം തു മന്യമാനേന പിതാ വൈ തേന ഹിംസിതഃ
 അകാമയാനേന തദാ ശരീരത്രാണം ഇച്ഛതാ
 7 സ തസ്യ പ്രേതകാര്യാണി കൃത്യാ സർവാണി ഭാരത
 പുനർ ആഗമ്യ തത് സത്രം അബ്രവീദ് ഭ്രാതരം വചഃ
 8 ഇദം കർമ ന ശക്തസ് ത്വം വോഽസം ഏകഃ കഥം ചന
 മയാ തു ഹിംസിതസ് താതോ മന്യമാനേന തം മൃഗം
 9 സോ ഫസ്തൂദർഥേ വ്രതം സാധു ചര ത്വം ബ്രഹ്മ ഹിംസനം
 സമർഥോ ഹ്യ് അഹം ഏകാകീ കർമ കർതും ഇദം മൂനേ
 10 [അർവാ]

കരോതു വൈ ഭവാൻ സത്രം ബൃഹദ്യുക്തസ്യ ധീമതഃ
 ബ്രഹ്മഹത്യോ ചരിഷ്യേ ഫഹം ത്വദർഥം നിയതേന്ദ്രിയഃ

11 [ൽ]

സ തസ്യ ബ്രഹ്മഹത്യായാഃ പാരം ഗത്യാ യുധിഷ്ഠിര
 അർവാവസുസ് തദാ സത്രം ആജഗാമ പുനർ മൂനിഃ
 12 തതഃ പരാവസുർ ദൃഷ്ട്വാ ഭ്രാതരം സമുപസഥിതം
 ബൃഹദ്യുക്തം ഉവാചേദം വചനം പരീഷദ്ഗതം
 13 ഏഷ തേ ബ്രഹ്മഹാ യജ്ഞം മാ ദൃഷ്ടം പ്രവിശേദ് ഇതി
 ബ്രഹ്മഹാ പ്രേക്ഷിതേനാപി പീഡയേത് ത്യാം ന സംശയഃ
 14 പ്രേഷ്യേർ ഉത്സാര്യമാണസ് തു രാജന് അർവാവസുസ് തദാ
 ന മയാ ബ്രഹ്മഹത്യേയം കൃതേത്യ് ആഹ പുനഃ പുനഃ
 15 ഉച്യമാനോ ഫസക്തത് പ്രേഷ്യേർ ബ്രഹ്മ ഹന് ഇതി ഭാരത

നൈവ സ പ്രതിജാനാതി ബ്രഹ്മഹത്യാം സ്വയം കൃതാം

മമ ദ്രാത്രാ കൃതം ഇദം മയാ തു പരിരക്ഷിതം

16 പ്രീതാസ് തസ്യോഭവൻ ദേവാഃ കർമ്മണാർവാവസോർ നൃപ

തം തേ പ്രവരയാം ആസൂർ നിരാസൂൾ ച പരാവസും

17 തതോ ദേവാ വരം തസ്മൈ ദദൂർ അഗ്നിപുരോഗമാഃ

സ ചാപി വരയാം ആസ പിതൂർ ഉത്ഥാനം ആത്മനഃ

18 അനാഗന്ധ്യാം തഥാ ദ്രാതുഃ പിതൃൾ ചാസ്മരണം വധേ

ഭരദ്വാജസ്യ ചോത്ഥാനം യവക്രിതസ്യ ചോഭയോഃ

19 തതഃ പ്രാദുർബദ്രവുസ് തേ സർവ ഏവ യുധിഷ്ഠിര

അഥാബ്രവീദ് യവക്രിതോ ദേവാൻ അഗ്നിപുരോഗമാൻ

20 സമധീതം മയാ ബ്രഹ്മ വ്രതാനി ചരിതാനി ച

കഥം ന റൈഭ്യഃ ശങ്കേതാ മാം അധീയാനം തപോ വിനം

തഥായുക്തേന വിധിനാ നിഹന്തും അമരോത്തമാഃ

21 [ദേവാഹ]

മൈവം കൃഥാ യവക്രിത യഥാ വദസി വൈ മൂനേ

ഋതേ ഗുരും അധീതാ ഹി സുഖം വേദാസ് ത്വയാ പുരാ

22 അനേന തു ഗുരൂൻ ദുഃഖാത് തോഷയിത്യാ സ്വകർമ്മണാ

കാലേന മഹതാ ക്ലേശാദ് ബ്രഹ്മാധിഗതം ഉത്തമം

23 [ൽ]

യവക്രിതം അഥോക്തൈവം ദേവാഃ സാഗ്നിപുരോഗമാഃ

സഞ്ജീവയിത്യാ താൻ സർവാൻ പുനർ ജഗ്മുസ് ത്രിവിഷ്ടപം

24 ആശ്രമസ് തസ്യ പുണ്യോ ിയം സദാ പുഷ്പഫലദ്രുമഃ

അത്രോഷ്യ രാജശാർദൂല സർവപാപൈഃ പ്രമോക്ഷ്യന്തേ

അധ്യായം 140

1 [ൽ]

ഉശീരബീജം മൈനാകം ഗിരിം ശ്വേതം ച ഭാരത
 സമതീതോ ഫസി കൗന്തേയ കാലശൈലം ച പാർഥിവ
 2 ഏഷാ ഗംഗാ സപ്ത വിധാ രാജതേ ഭരതർഷഭ
 സ്ഥാനം വിരജസം രമ്യം യത്രാഗ്നിർ നിത്യം ഇധ്യതേ
 3 ഏതദ് വൈ മാനുഷേണാദ്യ ന ശക്ത്യം ദൃഷ്ടം അപ്യ് ഉത
 സമാധിം കരുതാവ്യഗ്രാസ് തീർഥാന്യ് ഏതാനി ദ്രക്ഷ്യഥ
 4 ശ്വേതം ഗിരിം പ്രവേക്ഷ്യാമോ മന്ദ്രം ചൈവ പർവതം
 യത്ര മാനി ചരോ യക്ഷഃ കവേരശ് ചാപി യക്ഷരാട്
 5 അഷ്ടാശീതി സഹസ്രാണി ഗന്ധർവാഃ ശീഘ്രചാരിണഃ
 തഥാ കിമ്പുരുഷാ രാജൻ യക്ഷാശ് ചൈവ ചതുർഗുണാഃ
 6 അനേകരൂപസംസ്ഥാനാ നാനാപ്രഹരണാശ് ച തേ
 യക്ഷേദ്രം മനുജശ്രേഷ്ഠ മാണിഭദ്രം ഉപാസതേ
 7 തേഷാം ജുദ്ധിർ അതീവാഗ്ര്യാഗതൗ വായുസമാശ് ച തേ
 സ്ഥാനാത് പ്രചയാവയേയൂർ യേ ദേവരാജം അപി ധ്രുവം
 8 തൈസ് താത ബലിഭിർ ഗുപ്താ യാതുധാനൈശ് ച രക്ഷിതാഃ
 ദൂർ ഗമാഃ പർവതാഃ പാർഥ സമാധിം പരമം കരു
 9 കബേര സചിവാശ് ചാന്യേ രൗദ്രാ മൈത്രാശ് ച രാക്ഷസാഃ
 തൈഃ സമേഷ്യാമ കൗന്തേയ യത്തോ വിക്രമണേ ഭവ
 10 കൈലാസഃ പർവതോ രാജൻ സോ യോജനശതാന്യ് ഉത
 യത്ര ദേവാഃ സമായാന്തി വിശാലാ യത്ര ഭാരത
 11 അസംഖ്യേയാസ് തു കൗന്തേയ യക്ഷരാക്ഷസ കിംനരാഃ
 നാഗാഃ സുപർണാ ഗന്ധർവാഃ കബേര സദനം പ്രതി
 12 താൻ വിഗാഹസ്വ പാർഥാദ്യ തപസാ ച ദമേന ച
 രക്ഷ്യമാണോ മയാ രാജൻ ഭീമസേനബലേന ച
 13 സ്വസ്തി തേ വരുണോ രാജാ യമശ് ച സമിതിഞ്ജയഃ
 ഗംഗാ ച യമുനാ ചൈവ പർവതശ് ച ദയാതു തേ
 14 ഇന്ദ്രസ്യ ജാംബൂനദപർവതാഗ്രേഃ ശൃണോമി ഘോഷം തവ ദേവി ഗംഗേ
 ഗോപായയേമം സുഭഗേ ഗിരിഭ്യഃ സർവാജമീയാപചിതം നരേന്ദ്രം
 ഭവസ്വ ശർമ പ്രവിവിക്ഷതോ ഫസ്യഃ ശൈലാൻ ഇമാഞ് ശൈലസുതേ നൃപസ്യ

15 [യ്]

അപൂർവോ ഫയം സംഭ്രമോ ലോമശസ്യഃ കൃഷ്ണാം സർവേ രക്ഷത മാം പ്രസാദം

ദേശോ ഹ്യ അയം ദുർഗ തമോ മതോ fസ്യ; തസ്മാത് പരം ശൗചം ഇഹാചരധ്യാം
 16 തതോ fബ്രവീദ് ഭീമം ഉദാരവീര്യം; കൃഷ്ണാം യത്തഃ പാലയ ഭീമസേന
 ശൂന്യേ fർജ്ജ്വനേ fസംനിഹിതേ ച താതഃ ത്വം ഏവ കൃഷ്ണാം ഭജസേ fസുഖേഷു
 17 തതോ മഹാത്മാ യമജൗ സമേത്യ; മുർധന്യ് ഉപാഘ്രായ വിമൃജ്യ ഗാത്രേ
 ഉവാച തൗ ഭാഷ്യ കലം സ രാജാ; മാ ഭൈഷ്യം ആഗച്ഛതം അപ്രമത്തൗ

അധ്യായം 141

1 [യ]

അന്തർഹിതാനി ഭൂതാനി രക്ഷാംസി ബലവന്തി ച
 അഗ്നിനാ തപസാ ചൈവ ശക്യം ഗന്തും വൃകോദര
 2 സംനിവർതയ കൗന്തേയ ക്ഷുത്പിപാസേ ബലാന്യയാത്
 തതോ ബലം ച ദാക്ഷ്യം ച സംശ്രയസ്വ കുരൂദ്വഹ
 3 ജ്ഞേസ് ത്വയാ ശ്രുതം വാക്യം കൈലാസം പർവതം പ്രതി
 ബുദ്ധ്യാ പ്രപശ്യ കൗന്തേയ കഥം കൃഷ്ണാ ഗമിഷ്യതി
 4 അഥ വാ സഹദേവേന ധൗമ്യേന ച സഹാഭിഭോ
 സൃദൈഃ പൗരോഗവൈശ് ചൈവ സർവൈശ് ച പരിചാരകൈഃ
 5 രമൈർ അശ്വൈശ് ച യേ ചാന്യേ വിപ്രാഃ ക്ലേശാസഹാ പഥി
 സർവൈസ് ത്വം സഹിതോ ഭീമ നിവർതസ്വായതേക്ഷണ
 6 ത്രയോ വയം ഗമിഷ്യാമോ ലൗല്യ് ആഹാരാ യതവ്രതാഃ
 അഹം ച നകലശ് ചൈവ ലോമശശ് ച മഹാതപാഃ
 7 മമാഗമനം ആകാക്ഷൻ ഗംഗാ ദ്വാരേ സമാഹിതഃ
 വസേഹ ദ്രുപദീം രക്ഷൻ യാവദാഗമനം മമ

8 [ഭ്മ]

രാജപുത്രീ ശ്രമേണാർതാ ദുഃഖാർതാ ചൈവ ഭാരത
 വ്രജത്യ് ഏവ ഹി കല്യാണീ ശ്വേതവാഹദിദൃക്ഷയാ
 9 തവ ചാപ്യ് അരതിസ് തീവ്രാ വർധതേ തം അപശ്യതഃ
 കിം പുനഃ സഹദേവം ച മാം ച കൃഷ്ണാം ച ഭാരത
 10 രഥാഃ കാമം നിവർതന്താം സർവേ ച പരിചാരകാഃ
 സുദാഃ പൗരോഗവാശ് ചൈവ മന്യതേ യത്ര നോ ഭവാൻ
 11 ന ഹ്യ് അഹം ഹാതും ഇച്ഛാമി ഭവന്തം ഇഹ കർഹി ചിത്
 ശൈലേ ിസ്തീൻ രാക്ഷസാകീർണേ ദുർഗേഷു വിഷമേഷു ച
 12 ഇയം ചാപി മഹാഭാഗാ രാജപുത്രീ യതവ്രതാ
 ത്വാം ജ്ഞേ പൃത്വേഷുവ്യല്ലേ നോത്സഹേദ് വിനിവർതിതും
 13 തമൈവ സഹദേവോ ിയം സതതം ത്വാം അനുവ്രതഃ
 ന ജാതു വിനിവർതേത മതജ്ഞോ ഹ്യ് അഹം അസ്യ വൈ
 14 അപി ചാത്ര മഹാരാജ സവ്യസാചി ദിദൃക്ഷയാ
 സർവേ ലാലസ ഭൂതാഃ സ്മൃ തസ്മാദ് യാസ്യാമഹേ സഹ
 15 യദ്യ് അശക്യോ രമൈർ ഗന്തും ശൈലോ ിയം ബഹുക്നരഃ
 പദ്ഭീർ ഏവ ഗമിഷ്യാമോ മാ രാജൻ വിമനോ ഭവ

16 അഹം വഹിഷ്യേ പാഞ്ചാലീം യത്ര യത്ര ന ശക്ഷ്യതി
 ഇതി മേ വർത്തതേ ബുദ്ധിർ മാ രാജൻ വിമനോ ഭവ
 17 സുകുമാരൗ തഥാ വീരൗ മാദ്രി നന്ദികരാവ് ഉഭൗ
 ദൂർഗേ സന്താരയിഷ്യാമി യദ്യ് അശക്തൗ ഭവിഷ്യതഃ
 18 ഏവം തേ ഭാഷമാണസ്യ ബലം ഭീമാഭിവർധതാം
 യസ് ത്വം ഉത്സഹസേ വോഽപ്യം ദ്രൗപദീം വിപുലേ ിധനി
 19 യമജൗ ചാപി ഭദ്രം തേ നൈതദ് അന്യത്ര വിദ്യതേ
 ബലം ച തേ യശസ് ചൈവ ധർമ്മഃ കീർത്തിശ് ച വർധതാം
 20 യസ് ത്വം ഉത്സഹസേ നേതും ദ്രൗതരൗ സഹ കൃഷ്ണയാ
 മാ തേ ശ്ലാനിർ മഹാബാഹോ മാ ച തേ ിസ്തു പരാഭവഃ
 21 തതഃ കൃഷ്ണാബ്രവീദ് വാക്യം പ്രഹസന്തീ മനോരമാ
 ഗമിഷ്യാമി ന സന്താപഃ കാര്യാ മാം പ്രതി ഭാരത
 22 തപസാ ശക്യതേ ഗതും പർവതോ ഗന്ധമാദനഃ
 തപസാ ചൈവ കൗന്തേയ സർവേ യോക്ഷ്യാമഹേ വയം
 23 നക്ഷലഃ സഹദേവശ് ച ഭീമസേനശ് ച പാർഥിവ
 അഹം ച ത്വം ച കൗന്തേയ ദ്രക്ഷ്യാമഹ്യ് ശ്വേതവാഹനം
 24 ഏവം സംഭാഷമാണാസ് തേ സുബാഹോർ വിഷയം മഹത്
 ദദ്രൂർ മുദിതാ രാജൻ പ്രഭ്രതഗജവാജിമത്
 25 കിരാത തംഗണാകീർണം കണിന്ദ ശതസങ്കലം
 ഹിമവത്യ് അമരൈർ ജുഷ്ടം ബഹാശ്ചര്യസമാകലം
 26 സുബാഹുശ് ചാപി താൻ ദൃഷ്ട്വാ പൂജയാ പ്രത്യഗൃഹ്ണത
 വിഷയാന്തേ കണിന്ദാനാം ഈശ്വരഃ പ്രീതിപൂർവകം
 27 തത്ര തേ പൂജിതാസ് തേന സർവ ഏവ സുഖോഷിതാഃ
 പ്രതസ്ഥൂർ വിമലേ സൂര്യേ ഹിമവന്തം ഗിരിം പ്രതി
 28 ഇന്ദ്രസേന മുഖാംശ് ചൈവ ഭൃത്യാൻ പൗരോഗവാംസ് തഥാ
 സുദാംശ് ച പരിബർഹം ച ദ്രൗപദ്യാഃ സർവശോ നൃപ
 29 രാജന്തഃ കണിന്ദാധിപതേഃ പരിദായ മഹാരഥാഃ
 പദ്ഭീർ ഏവ മഹാവിദ്യാ യയുഃ കൗരവനന്ദനാഃ
 30 തേ ശന്നൈഃ പ്രാദ്രവൻ സർവേ കൃഷ്ണയാ സഹ പാണ്ഡവഃ
 തസ്യാദ് ദേശാത് സുസംഹൃഷ്ട്വാ ദൃഷ്ടുകാമാ ധനഞ്ജയം

അധ്യായം 142

1 [യ]

ഭീമസേന യമൗ ചോഭൗ പാഞ്ചാലി ച നിബോധത
 നാസ്തി ഭൂതസ്യ നാശോ വൈ പശ്യതാസ്സാൻ വനേചരാൻ
 2 ദുർബലാഃ ക്ലേശിതാഃ സ്നേതി യദ് ബ്രവീഥേതരേതരം
 അശക്യേ ിപി വ്രജാമേതി ധനഞ്ജയ ദിദൃക്ഷയാ
 3 തൻ മേ ദഹതി ഗാത്രാണി തുലരാശിം ഇവാനലഃ
 യച് ച വീരം ന പശ്യാമി ധനഞ്ജയം ഉപാന്തികേ
 4 തസ്യ ദർശനതൃഷ്ണം മാം സാനജം വനം ആസമിതം
 യാജ്ഞസേന്യാഃ പരാമർശഃ സ ച വീര ദഹത്യ് ഉത
 5 നകലാത് പൂർവജം പാർഥം ന പശ്യാമ്യ് അമിതൗജസം
 അജേയം ഉഗ്രധന്വാനം തേന തപ്യേ വൃകോദര
 6 തീർഥാനി ചൈവ രമ്യാണി വനാനി ച സരാംസി ച
 ചരാമി സഹ യുഷ്കാഭിസ് തസ്യ ദർശനകാങ്ഷയാ
 7 പഞ്ച വർഷാഞ്യ് അഹം വീരം സത്യസന്ധം ധനഞ്ജയം
 യൻ ന പശ്യാമി ബീഭത്സം തേന തപ്യേ വൃകോദര
 8 തം വൈ ശ്യാമം ഗുദാകേശം സിംഹവിക്രാന്ത ഗാമിനം
 ന പശ്യാമി മഹാബാഹും തേന തപ്യേ വൃകോദര
 9 കൃതാസ്തം നിപുനം യുദ്ധേ പ്രതിമാനം ധനഷ്ടതാം
 ന പശ്യാമി നരശ്രേഷ്ഠം തേന തപ്യേ വൃകോദര
 10 ചരന്തം അരിസംഘേലഷു കാലം ക്രുദ്ധം ഇവാനതകം
 പ്രഭിന്നം ഇവ മാതംഗം സിംഹസ്തന്ധം ധനഞ്ജയം
 11 യഃ സ ശക്രാദ് അനവരോ വീര്യേണ ദ്രവിണേന ച
 യമയോഃ പൂർവജഃ പാർഥഃ ശ്വേതാശ്വോ ിമിതവിക്രമഃ
 12 ദുഃഖേന മഹതാവിഷ്ടഃ സ്വകൃതേനാനിവർതിനാ
 അജേയം ഉഗ്രധന്വാനം തം ന പശ്യാമി ഫൽഗുനം
 13 സതതം യഃ ക്ഷമാ ശീലഃ ക്ഷിപ്യമാണോ ിപ്യ് അനീയസാ
 ഋജു മാർഗപ്രപന്നസ്യ ശർമ ദാതാഭയസ്യ ച
 14 സ തു ജിഹ്വപ്രവൃത്തസ്യ മായയാഭിജീലാംസതഃ
 അപി വജ്രധരസ്യാപി ഭവേത് കാലവിഷോപമഃ
 15 ശത്രോർ അപി പ്രപന്നസ്യ സോ ിന്ദ്രശംസഃ പ്രതാപവാൻ
 ദാതാഭയസ്യ ഭീഭത്സർ അമിതാത്മാ മഹാബലഃ
 16 സർവേഷാം ആശ്രമോ ിസ്താകം രണേ ിരീണാം പ്രമർദിതാ

ആഹർതാ സർവരത്താനാം സർവേഷാം നഃ സുഖാവഹഃ
 17 രത്താനി യസ്യ വീര്യേണ ദിവ്യാന്യ് ആസൻ പുരാ മമ
 ബഹുനി ബഹു ജാതാനി യാനി പ്രാപ്തഃ സുയോധനഃ
 18 യസ്യ ബാഹുബലാദ് വീര സഭാ ചാസീത് പുരാ മമ
 സർവരത്തമയീ ഖ്യാതാ ത്രിഷു ലോകേഷു പാണ്ഡവ
 19 വാസുദേവ സമം വീര്യേ കാർതവീര്യ സമം യുധി
 അജേയം അജിതം യുദ്ധേ തം ന പശ്യാമി ഫൽഗുനം
 20 സങ്കർഷണം മഹാവീര്യം ത്യാം ച ഭീമാപരാജിതം
 അനുജാതഃ സ വീര്യേണ വാസുദേവം ച ശത്രുഹാ
 21 യസ്യ ബാഹുബലേ തുല്യഃ പ്രഭാവേ ച പുരന്ദരഃ
 ജവേ വായുർ മുഖേ സോമഃ ക്രോധേ മൃത്യുഃ സനാതനഃ
 22 തേ വയം തം നരവ്യാഘ്രം സർവേ വീര ദിദൃക്ഷവഃ
 പ്രവേക്ഷ്യാമോ മഹാബാഹോ പർവതം ഗന്ധമാദനം
 23 വിശാലാ ബദരീ യത്ര നരനാരായണാശ്രമഃ
 തം സദാധ്യക്ഷിതം യക്ഷൈർ ദ്രക്ഷ്യാമോ ഗിരിം ഉത്തമം
 24 ക്ഷേര നലിനീം രമ്യാം രാക്ഷസൈർ അഭിരക്ഷിതാം
 പദ്ഭിർ ഏവ ഗമിഷ്യാമസ് തപ്യമാനാ മഹത് തപഃ
 25 നാതപ്ത തപസാ ശക്യോ ദേശോ ഗതും വൃകോദര
 ന നൃശംസേന ലുബ്ബേന നാപ്രശാന്തേന ഭാരത
 26 തത്ര സർവേ ഗമിഷ്യാമോ ഭീമാർജുനപന്ദൈഷിണഃ
 സായുധാ ബദ്ധനിഷ്ഠിംശാഃ സഹ വിപ്രൈർ മഹാവ്രതൈഃ
 27 മക്ഷികാൻ മശകാൻ ദംശാൻ വ്യാഘ്രാൻ സിംഹാൻ സരീസൃപാൻ
 പ്രാപ്നോത്യ് അനിയതഃ പാർഥ നിയതസ് താൻ ന പശ്യതി
 28 തേ വയം നിയതാത്മാനഃ പർവതം ഗന്ധമാദനം
 പ്രവേക്ഷ്യാമോ മിതാഹാരാ ധനഞ്ജയ ദിദൃക്ഷവഃ

അധ്യായം 143

1 [വൈ]

തേ ശൂരാസ് തത ധന്വാനസ് ജനവന്തഃ സമാർഗ്ഗണാഃ
 ബദ്ധഗോധാംഗുലി ത്രാണാഃ ഖദ്ഗവന്തോ ഫിതിൗജസഃ
 2 പരിഗൃഹ്യ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠാഞ് ശ്രേഷ്ഠാഃ സർവധനുഷ്ഠതാം
 പാഞ്ചാലീ സഹിതാ രാജൻ പ്രയയൂർ ഗന്ധമാദനം
 3 സരാംസി സരിതശ് ചൈവ പർവതാംശ് ച വനാനി ച
 വൃക്ഷാംശ് ച ബഹുല ഛായാൻ ദദുശൂർ ഗിരിമൂർധനി
 നിത്യപൃഷ്ഠഫലാൻ ദേശാൻ ദേവർഷിഗണസേവിതാൻ
 4 ആത്മന്യ് ആത്മാനം ആധായ വീരാ മൂലഫലാശനാഃ
 ചേതർ ഉച്ഛവചാകാരാൻ ദേശാൻ വിഷമസങ്കടാൻ
 പശ്യന്തോ മൃഗജാതാനി ബഹുനി വിവിധാനി ച
 5 ജ്വരി സിദ്ധാമര യുതം ഗന്ധർവാപ്ലരസാം പ്രിയം
 വിവിശ്രുസ് തേ മഹാത്മാനഃ കിംനരാചരിതം ഗിരിം
 6 പ്രവിശത്വ് അഥ വീരേഷു പർവതം ഗന്ധമാദനം
 ചന്ദവാതം മഹദ് വർഷം പ്രാദുരാസീദ് വിശാം പതേ
 7 തതോ രേണഃ സമുദ്ഭൃതഃ സപത്ര ബഹുലോ മഹാൻ
 പൃഥിവീം ചാന്തരിക്ഷം ച ദ്യാം ചൈവ തമസാവൃണോത്
 8 ന സു പ്രജ്ഞായതേ കിം ചിദ് ആവൃതേ വ്യോമ്നി രേണനാ
 ന ചാപി ശേകസ് തേ കർതും അന്യോന്യസ്യാഭിഭാഷണം
 9 ന ചാപശ്യന്ത തേ ിന്യോന്യം തമസാ ഹതചക്ഷുസഃ
 ആകൃഷ്ടമാണാ വാതേന സാശൂ ചൂർണേന ഭാരത
 10 ദ്രമാണാം വാതഭഗാനാം പതതാം ഭൂതലേ ദൃശം
 അന്യേഷാം ച മഹീ ജാനാം ശബ്ദഃ സമഭവൻ മഹാൻ
 11 ദ്യൗഃ സ്വിത് പതതി കിം ഭൂൗ ദീര്യന്തേ പർവതാ ന കിം
 ഇതി തേ മേനിരേ സർവേ പവനേന വിമോഹിതാഃ
 12 തേ യഥാനന്തരാൻ വൃക്ഷാൻ വൽമീകാൻ വിഷമാണി ച
 പാണിഭിഃ പരിമാർഗ്ഗന്തോ ഭീതാ വായോർ നിലില്യൂരേ
 13 തതഃ കാർമുകം ഉദ്യമ്യ ഭീമസേനോ മഹാബലഃ
 കൃഷ്ണാം ആദായ സംഗത്യാ തസ്ഥാവ് ആശ്രിത്യ പാദപം
 14 ധർമ്മരാജശ് ച ധൗമ്യശ് ച നിലില്യോതേ മഹാവനേ
 അഗ്നിഹോത്രാഞ്യ് ഉപാദായ സഹദേവസ് തു പർവതേ
 15 നകലോ ബ്രാഹ്മണാശ് ചാന്യേ ലോമശ് ച മഹാതപഃ

വൃക്ഷാൻ ആസാദ്യ സന്ത്രസ്താസ് തത്ര തത്ര നിലില്യിരേ
 16 മന്ദി ഭൂതേ ച പവനേ തസ്മിൻ രജസി ശാമ്യതി
 മഹദ്ഭിഃ പൃഷ്ഠൈസ് തുർണം വർഷം അഭയാജഗാമ ഹ
 17 തതോ ഴശ്ശസഹിതാ ധാരാഃ സംവൃണ്ണന്ത്യഃ സമന്തതഃ
 പ്രപേതുർ അനിശം തത്ര ശീഘ്രവാതസമീരിതാഃ
 18 തതഃ സാഗരഗാ ആപഃ കീര്യമാണഃ സമന്തതഃ
 പ്രാദുരാസൻ സകല്പസാഃ ഘേനവത്യോ വിശാം പതേ
 19 വഹന്ത്യോ വാരി ബഹുലം ഘേനോദുപ പരിപ്ലുതം
 പരിസന്ധ്രുർ മഹാശബ്ദാഃ പ്രകർഷന്ത്യോ മഹീരുഹാൻ
 20 തസ്മിൻ ഉപരതേ വർഷേ വാതേ ച സമതാം ഗതേ
 ഗതേ ഹ്യ അഭസി നിമ്നാനി പ്രാദുർഭൂതേ ദിവാകരേ
 21 നിർജ്യുസ് തേ ശനൈഃ സർവേ സമാജ്യുസ് ച ഭാരത
 പ്രതസന്ദുസ് ച പുനർ വീരാഃ പർവതം ഗന്ധമാദനം

അധ്യായം 144

1 [വൈ]

തതഃ പ്രയാതമാത്രേഷു പാണ്ഡവേഷു മഹാത്മസു
 പദ്ഭ്യോ അനുചിതാ ഗതും ദ്രൗപദീ സമുപാവിശത്
 2 ശ്രാന്താ ദുഃഖപരീതാ ച വാതവർഷേണ തേന ച
 സൗകമാര്യാച് ച പാണ്ഡാലീ സംമുഖോഹ യശോ വിനീ
 3 സാ പാത്യമാനാ മോഹേന ബാഹുഭ്യോ അസിതേക്ഷണാ
 വൃത്താഭ്യോ അനുരൂപാഭ്യോ ഊരൂ സമവലംബത
 4 ആലംബമാനാ സഹിതാവ് ഊരൂ ഗജകരോപമൗ
 പപാത സഹസാ ഭ്രമൗ വേപന്തീ കദലീ യഥാ
 5 താം പതന്തീം വരാഭോഹാം സജ്ജമാനാം ലതാം ഇവ
 നകലഃ സമഭിദ്രത്യ പരിജഗ്രാഹ വിദ്യവാൻ

6 [നകല]

രാജൻ പാണ്ഡാലരാജസ്യ സുതേയം അസിതേക്ഷണാ
 ശ്രാന്താ നിപതിതാ ഭ്രമൗ താം അവേക്ഷസ്വ ഭാരത
 7 അദുഃഖാർഹാ പരം ദുഃഖം പ്രാപ്തേയം മൃദു ഗാമിനീ
 ആശ്വാസയ മഹാരാജ താം ഇമാം ശ്രമകർശിതാം

8 [വൈ]

രാജാ ഇ വചനാത് തസ്യ ഭൃശം ദുഃഖസമന്വിതഃ
 ഭീമശ് ച സഹദേവശ് ച സഹസാ സമുപാദ്രവൻ
 9 താം അവേക്ഷ്യ ഇ കൗന്തേയോ വിവർണവദനാം കൃശാം
 അങ്കം ആനീയ ധർമാത്മാ പര്യദേവയദ് ആതുരഃ
 10 കഥം വേശ്സസു ഗുപ്തേഷു സ്വാസ്തീർണശയനോചിതാഃ
 ശേതേ നിപതിതാ ഭ്രമൗ സുഖാർഹാ വരവർണിനീ
 11 സുകുമാരൗ കഥം പാദൗ മുഖം ച കമലപ്രഭം
 മത്കൃതേ ദൃഢ്യ വരാർഹായാഃ ശ്യാമതാം സമുപാഗതം
 12 കിം ഇദം ദൃതകാമേന മയാ കൃതം അബുദ്ധിനാ
 ആദായ കൃഷ്ണം ചരതാ വനേ മൃഗഗണായുതേ
 13 സുഖം പ്രാപ്സ്യതി പാണ്ഡാലീ പാണ്ഡവാൻ പ്രാപ്യ വൈ പതിൻ
 ഇതി ദ്രുപദരാജേന പിത്രാ ദത്തായതേക്ഷണാ
 14 തത് സർവം അനവാപ്യേവ ശ്രമശോകാദ് ധി കർശിതാ
 ശേതേ നിപതിതാ ഭ്രമൗ പാപസ്യ മമ കർമ്മഭിഃ
 15 തഥാ ലാലപ്യമാനേ ഇ ധർമ്മരാജേ യുധിഷ്ഠിരേ

യാമ്യപ്രഭൃതയഃ സർവേ തത്രാജഗുർ ദ്വിജോത്തമാഃ
 16 തേ സമാശ്വാസയാം ആസുർ ആശീർഭിശ് ചാപ്യ് അപൂജയൻ
 രക്ഷ ഘ്ലാംശ് ച തഥാ മന്ത്രാഞ് ജേപുശ് ചക്രശ് ച തേ ക്രിയാഃ
 17 പഥ്യമാനേഷു മന്ത്രേഷു ശാന്ത്യർഥം പരമർഷിഭിഃ
 സ്യശ്യമാനാ കരൈഃ ശീതൈഃ പാണ്ഡവൈശ് ച മുഹൂർ മുഹൂഃ
 18 സേവ്യമാനാ ച ശീതേന ജലമിശ്രേണ വായുനാ
 പാണ്ഡാലി സുഖം ആസാദ്യ ലേഭേ ചേതഃ ശനൈഃ ശനൈഃ
 19 പരിഗൃഹ്യ ച താം ദിനാം കൃഷ്ണാം അജിന സംസ്കരേ
 തദാ വിശ്രാമയാം ആസുർ ലബ്ധസഞ്ജ്ഞാം തപോ വിനീം
 20 തസ്യാ യമൗ രക്തതലൗ പാദൗ പൂജിത ലക്ഷണൗ
 കരാഭ്യാം കിണജാതാഭ്യാം ശനകൈഃ സംവവാഹഃ
 21 പര്യാശ്വാസയദ് അപ്യ് ഏനാം ധർമരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 ഉവാച ച കരുശ്രേഷ്ഠോ ഭീമസേനം ഇദം വചഃ
 22 ബഹവഃ പർവതാ ഭീമ വിഷമാ ഹിമദുർ ഗമാഃ
 തേഷു കൃഷ്ണാ മഹാബാഹോ കഥം ന വിചരിഷ്യതി
 23 [ഭ്മ്]
 ത്യാം രാജൻ രാജപുത്രീം ച യമൗ ച പുരുഷർഷഭൗ
 സ്വയം നേഷ്യാമി രാജേന്ദ്ര മാ വിഷാദേ മനഃ കൃഥാഃ
 24 അഥ വാസൗ മയാ ജാതോ വിഹഗോ മദ്ബലോപമഃ
 വഹേദ് അനഘ സർവാൻ നോ വചനാത് തേ ഘതോത്കചഃ
 25 [വൈ]
 അനുജ്ഞാതോ ധർമരാജ്ഞാ പുത്രം സന്ധാര രാക്ഷസം
 ഘതോത്കചശ് ച ധർമാത്മാ സ്മൃത മാത്രഃ പിതൃസ് തദാ
 കൃതാഞ്ജലിർ ഉപാതിഷ്ടദ് അഭിവാദ്യാഥ പാണ്ഡവൻ
 26 ബ്രാഹ്മണാംശ് ച മഹാബാഹൂഃ സ ച തൈർ അഭിനന്ദിതഃ
 ഉവാച ഭീമസേനം സ പിതരം സത്യവിക്രമഃ
 27 സ്യതോ fസ്മി ഭവതാ ശീഘ്രം ശുശ്രൂഷുർ അഹം ആഗതഃ
 ആജ്ഞാപയ മഹാബാഹോ സർവം കർതാസ്മ്യ് അസംശയം
 തച് ശ്രുത്വാ ഭീമസേനസ് തു രാക്ഷസം പരിസന്ധജേ

അധ്യായം 145

1 [യ]

ധർമ്മജ്ഞോ ബലവാങ് ശൂരഃ സദ്യോ രാക്ഷസപുംഗവഃ
 ഭക്തോ ഫസ്താൻ ഔരസഃ പുത്രോ ഭീമ ഗൃഹ്ണാതു മാതരം
 2 തവ ഭീമബലേനാഹം അതിഭീമ പരാക്രമ
 അക്ഷതഃ സഹ പാണ്ഡാല്യാ ഗച്ഛേയം ഗന്ധമാദനം
 3 ഭ്രാതൂർ വചനം ആജ്ഞായ ഭീമസേനോ ഘതോത്കചം
 ആദിദേശ നരവ്യാഘ്രസ് തനയം ശത്രുകർശനം
 4 ദൈദിംബേയ പരിശ്രാന്താ തവ മാതാപരാജിതാ
 ത്വം ച കാമഗമസ് താത ബലവാൻ വഹതാം ഖഗ
 5 സ്തസം ആരോപ്യ ഭദ്രം തേ മധ്യേ ഫസ്താകം വിഹായസാ
 ഗച്ഛ നീചകിയാ ഗത്യാ യഥാ ചൈനാം ന പീഡയേഃ
 6 ധർമ്മരാജാം ച ധൗമ്യം ച രാജ പുത്രീം യമൗ തഥാ
 ഏകോ ഫപ്യ് അഹം അലം വോഽഘം കിം ഉതാദ്യ സഹായവാൻ
 7 ഏവം ഉക്ത്വാ തതഃ കൃഷ്ണാം ഉവാഹ സ ഘതോത്കചഃ
 പാണ്ഡൂനാം മധ്യഗോ വീരഃ പാണ്ഡവാൻ അപി ചാപരേ
 8 ലോമശഃ സിദ്ധമാർഗേണ ജഗാമാനപമ ദൃതിഃ
 സ്വേനൈവാത്മ പ്രഭാവേന ദ്വിതീയ ഇവ ഭാസ്തൂരഃ
 9 ബ്രാഹ്മണാംശ് ചാപി താൻ സർവാ സമുപാദായ രാക്ഷസാഃ
 നിയോഗാദ് രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ ജഗൂർ ഭീമപരാക്രമാഃ
 10 ഏവം സുരം അനീയാനി വനാന്യ് ഉപവനാനി ച
 ആലോകയന്തസ് തേ ജഗൂർ വിശാലാം ബദരീം പ്രതി
 11 തേ ത്വ് ആശു ഗതിഭിർ വീരാ രാക്ഷസൈസ് തൈർ മഹാബലൈഃ
 ഉഹ്യമാനാ യയുഃ ശീഘ്രം മഹദ് അധ്വാനം അൽപവത്
 12 ദേശാൻ ക്ലേശ്ണ ഗണാകീർണാൻ നാനാരത്നാകരായുതാൻ
 ദദ്യൂർ ഗിരിപാദാംശ് ച നാനാധാതുസമാചിതാൻ
 13 വിദ്യാധരഗണാകീർണാൻ യുതാൻ വാനരകിംനരൈഃ
 തഥാ കിന്വൃശ്ശൈശ് ചൈവ ഗന്ധർവൈശ് ച സമന്തതഃ
 14 നദീ ജാലസമാകീർണാൻ നാനാപക്ഷിരുതാകലാൻ
 നാനാവിധൈർ മൃഗൈർ ജൂഷ്മാൻ വാനരൈശ് ചോപശോഭിതാൻ
 15 തേ വ്യതീത്യ ബഹുൻ ദേശാൻ ഉത്തരാംശ് ച കുന്ദ്രൻ അപി
 ദദ്യൂർ വിവിധാശ്ചര്യം കൈലാസം പർവതോത്തമം
 16 തസ്യാഭ്യാശേ തു ദദ്യൂർ നരനാരായണാക്രമം

ഉപേതം പാദപൈർ ദിവൈഃ സദാ പൃഷ്ഠഫലോപഗൈഃ
 17 ദുരൂഹസ് താം ച ബദരീം വൃത്തസ്കന്ധാം മനോരമാം
 സ്തിഗ്ധാം അവിരല ചരയാം ശ്രീയാ പരമയാ യുതാം
 18 പത്രൈഃ സ്തിഗ്ധൈർ അവിലലൈർ ഉപൈതാം മൃദഭിഃ ശുഭ്രാം
 വിശാലശാഖാം വിഷ്വീർണാം അതി ദ്യുതിസമന്വിതാം
 19 ഫലൈർ ഉപചിതൈർ ദിവൈർ ആചിതാം സ്വാദുഭിർ ഭൃശം
 മധുസ്രവൈഃ സദാ ദിവ്യാം മഹർഷിഗണസേവിതാം
 മദപ്രമുദിതൈർ നിത്യം നാനാദിജ ഗണൈർ യുതാം
 20 അദംശ മശകേ ദേശേ ബഹുമൂലഫലോദകേ
 നീലശാഖ്യേ സഞ്ചനേ ദേവഗന്ധർവസേവിതേ
 21 സുസമീകൃത ഭൂഭാഗേ സ്വഭാവവിഹിതേ ശുഭ്രേ
 ജാതാം ഹിമമൃദു സ്സർശേ ദേശേ ഫഹത കന്തകേ
 22 താം ഉപൈത്യ മഹാത്മാനഃ സഹ തൈർ ബ്രാഹ്മണർഷഭൈഃ
 അവതേരുസ് തതഃ സർവേ രാക്ഷസ സ്കന്ധതഃ ശനൈഃ
 23 തതസ് തം ആശ്രമം പുണ്യം നരനാരായണാശ്രിതം
 ദുരൂഹഃ പാണ്ഡവാ രാജൻ സഹിതാ ദിജപുഗവൈഃ
 24 തമസാ രഹിതം പുണ്യം അനാമൃഷ്ടം രവേഃ കരൈഃ
 ക്ഷുത് തൃട് ശീതോഷ്ണദോഷൈശ് ച വർജിതം ശോകനാശനം
 25 മഹർഷിഗണസംബാധം ബ്രാഹ്മ്യ ലക്ഷ്മയാ സമന്വിതം
 ദുഷ്ടവേശം മഹാരാജ നരൈർ ധർമബഹിഃ കൃതൈഃ
 26 ബലിഹോമാർചിതം ദിവ്യം സുസംമൃഷ്ടാനലേപനം
 ദിവ്യപുഷ്പോപഹാരൈശ് ച സർവതോ ഫഭിവിരാജിതം
 27 വിശാലൈർ അഗ്നിശരണൈഃ സ്രഗ് ഭാസൈർ ആചിതം ശുഭ്രൈഃ
 മഹദ്ഭിസ് തോയകലലൈഃ കഥിനൈശ് ചോപശോഭിതം
 ശരണ്യം സർവഭൂതാനാം ബ്രഹ്മഘോഷനിനാദിതം
 28 ദിവ്യം ആശ്രയണീയം തം ആശ്രമം ശ്രമനാശനം
 ശ്രീയാ യുതം അനിർദേശ്യം ദേവ ചര്യോപശോഭിതം
 29 ഫലമൂലാശനൈർ ദാസൈശ് ചീരകൃഷ്ണാജിനാംബരൈഃ
 സൂര്യവൈശ്യാനര സമൈശ് തപസാ ഭാവിതാത്മഭിഃ
 30 മഹർഷിഭിർ മോക്ഷപരൈർ യതിഭിർ നിയതേന്ദ്രിയൈഃ
 ബ്രഹ്മഭൂതൈർ മഹാഭാഗൈർ ഉപൈതം ബ്രഹ്മവാദിഭിഃ
 31 സോ ഫഭ്യഗച്ഛൻ മഹാതേജാസ് താൻ ദൃഷീൻ നിയതഃ ശുചിഃ
 ഭ്രാതൃഭിഃ സഹിതോ ധീമാൻ ധർമപത്രോ യധിഷ്ഠിര

32 ദിവ്യജ്ഞാനോപപന്നാസ് തേ ദൃഷ്ട്യാ പ്രാപ്തം യുധിഷ്ഠിരം
അഭ്യഗച്ഛന്ത സുപ്രീതാഃ സർവ ഏവ മഹർഷയഃ
ആശീർവാദാൻ പ്രയുജ്ജാനാഃ സ്വാധ്യായനിരതാ ദൃശം
33 പ്രീതാസ് തേ തസ്യ സത്കാരം വിധിനാ പാവകോപമാഃ
ഉപാജഹ്രുസ് ച സലിലം പുഷ്പമൂലഫലം ശുചി
34 സ ഞൈഃ പ്രീത്യാഥ സത്കാരം ഉപനിതം മഹർഷിഭിഃ
പ്രയതഃ പ്രതിഗൃഹ്യാഥ ധർമ്മപത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ
35 തം ശക്ര സദന പ്രഖ്യം ദിവ്യഗന്ധം മനോരമം
പ്രീതഃ സ്വർഗോപമം പുണ്യം പാണ്ഡവഃ സഹ കൃഷ്ണയാ
36 വിവേശ ശോഭയാ യുക്തം ഭ്രാന്തഭിശ് ച സഹാനുഘ
ബ്രാഹ്മണൈർ വേദവേദാംഗപാരഗൈശ് ച സഹാച്യുതഃ
37 തത്രാപശ്യത് സ ധർമാത്മാ ദേവദേവർഷിപുജിതം
നരനാരായണ സ്ഥാനം ഭാഗീരഥ്യോപശോഭിതം
38 മധ്യസ്രവ ഫലാം ദിവ്യാം മഹർഷിഗണസേവിതാം
താം ഉപൈത്യ മഹാത്മാനസ് തേ ിവസൻ ബ്രാഹ്മണൈഃ സഹ
39 ആലോകയന്തോ മൈനാകം നാനാദ്വിജ ഗണായുതം
ഹിരണ്യശിഖരം ചൈവ തച് ച ബിന്ദുസരഃ ശിവം
40 ഭാഗീരഥീം സുതാർഥാം ച ശീതാമല ജരാം ശിവാം
മനി പ്രവാലപ്രസ്താരാം പാദപൈർ ഉപശോഭിതാം
41 ദിവ്യപുഷ്പസമാകീർണാം മനസഃ പ്രീതിവർധനീം
വീക്ഷമാണാ മഹാത്മാനോ വിജഹ്രുസ് തത്ര പാണ്ഡവാഃ
42 തത്ര ദേവാൻ പിതൃംശ് ചൈവ തർപയന്തഃ പുനഃ പുനഃ
ബ്രാഹ്മണൈഃ സഹിതാ വീരാ നൃവസൻ പുരുഷർഷഭാഃ
43 കൃഷ്ണായാസ് തത്ര പശ്യന്തഃ ക്രീഡിതാന്യ് അമരപ്രഭാഃ
വിചിത്രാണി നരവ്യാഘ്രാ രേമിരേ തത്ര പാണ്ഡവാഃ

അധ്യായം 146

1 [വൈ]

തത്ര തേ പുരുഷവ്യാഘ്രോഃ പരമം ശൗചം ആസ്ഥിതാഃ
സോ രാത്രം അവസൻ വീരാ ധനഞ്ജയ ദിദൃക്ഷയാ
തസ്മിൻ വിഹരമാണാശ് ച രമമാണാശ് ച പാണ്ഡവാഃ
2 മനോജേഷ്ഠ കാനനവരേ സർവഭൂതമനോരമേ
പാദപൈഃ പുഷ്പവികുഞ്ചൈഃ ഫലഭാരാവനാമിതൈഃ
3 ശോഭിതം സർവതോ രമൈഃ പുംസ്തോകില കലാകുലൈഃ
സ്നീഗ്ധപത്രൈർ അവിരലൈഃ ശീതഹൃദയൈർ മനോരമൈഃ
4 സരാംസി ച വിചിത്രാണി പ്രസന്നസലിലാനി ച
കമലൈഃ സോത്പലൈസ് തത്ര ഭ്രാജമാനാനി സർവശഃ
പശ്യന്തശ് ചാരുരൂപാണി രേമിരേ തത്ര പാണ്ഡവാഃ
5 പുണ്യഗന്ധഃ സുഖസ്മർശോ വവൗ തത്ര സമീരണഃ
ഘോദയൻ പാണ്ഡവാൻ സർവാൻ സകൃഷ്ണാൻ സദിജർഷഭാൻ
6 തതഃ പൂർവോത്തരോ വായുഃ പവമാനോ യദൃച്ഛയാ
സഹസ്രപത്രം അർകാഭം ദിവ്യം പദ്മം ഉദാവഹത്
7 തദ് അപശ്യത പാണ്ഡാലീ ദിവ്യഗന്ധം മനോരമം
അനിലേനാഹൃതം ഭൂൗ പതിതം ജലജം ശുചി
8 തച് ഛുഭ്രാശുഭ്രം ആസാദ്യ സൗഗന്ധികം അനുത്തമം
അതീവ മുദിതാ രാജൻ ഭീമസേനം അഥാബ്രവീത്
9 പശ്യ ദിവ്യം സുരുചിരം ഭീമ പുഷ്പം അനുത്തമം
ഗന്ധസംസ്ഥാന സമ്പന്നം മനസോ മമ നന്ദനം
10 ഏതത് തു ധർമരാജായ പ്രദാസ്യാമി പരന്തപ
ഹരേർ ഇദം മേ കാമായ കാമ്യകേ പുനർ ആശ്രമേ
11 യദി തേ ിഹം പ്രിയാ പാർഥ ബഹുനീമാന്യ് ഉപാഹര
താന്യ് അഹം നേതും ഇച്ഛാമി കാമ്യകം പുനർ ആശ്രമം
12 ഏവം ഉക്ത്വാ തു പാണ്ഡാലീ ഭീമസേനം അനിന്ദിതാ
ജഗാമ ധർമരാജായ പുഷ്പം ആദായ തത് തദാ
13 അഭിപ്രായം തു വിജ്ഞായ മഹിഷ്യാഃ പുരുഷർഷഭഃ
പ്രിയായാ പ്രിയകാമഃ സോ ഭീമോ ഭീമപരാക്രമഃ
14 വാതം തം ഏവാഭിമുഖോ യതസ് തത് പുഷ്പം ആഗതം
ആജിഹീർഷ്യർ ജഗാമാശ്ര സ പുഷ്പാണ്യ് അപരാന്യ് അപി
15 രുക്മപുഷ്പം ധനുർ ഗൃഹ്യം ശരാംശ് ചാശീവിഷോപമാൻ

മൃഗരാഡ് ഇവ സങ്ക്രമഃ പ്രദിന ഇവ കഞ്ജരഃ
 16 ദ്രുപദ്യാഃ പ്രിയം അനിച്ചിൻ സ്വബാഹുബലം ആശ്രിതഃ
 വ്യപൈത ഭയസംമോഹഃ ശൈലം അഭ്യപതദ് ബലീ
 17 സ തം ദ്രുമലതാ ഗുൽമമരണം നീലശിലാതലം
 ഗിരിം ച ചാരാരി ഹരഃ കിന്നരാചരിതം ശുഭം
 18 നാനാവർണധരൈസ് ചിത്രം ധാതുദ്രുമ മൃഗാദഭിജഃ
 സർവഭൂഷണ സമ്പൂർണം ഭൂമേർ ഭൂജം ഇവോച്ഛിതം
 19 സർവർതുരമണീയേഷു ഗന്ധമാദന സാനുഷു
 സക്തചക്ഷുർ അഭിപ്രായം ഹൃദയേനാനചിന്തയൻ
 20 പുംസ്തോകില നിനാദേഷു സത്പദാഭിരുതേഷു ച
 ബദ്ധശ്രോത്ര മനസ് ചക്ഷുർ ജഗാമാമിത വിക്രമഃ
 21 ജിഹ്വമാണോ മഹാതേജാഃ സർവർതുക്സുമോദ്ഭവം
 ഗന്ധം ഉദാമം ഉദാമോ വനേ മത്ത ഇവ ദ്വിപഃ
 22 ഹ്രിയമാണ ശ്രമഃ പിത്രാ സമ്പ്രഹൃഷ്ടതന്തുരഃ
 പിതൃഃ സംസ്മർശശീതേന ഗന്ധമാദന വായുനാ
 23 സ യക്ഷഗന്ധർവസുരബ്രഹ്മർഷിഗണസേവിതം
 വിലോഡയാം ആസ തദാ പുഷ്പഹേതോർ അരിന്ദമഃ
 24 വിഷമചേരദരചിന്തൈർ അനലിപ്തം ഇവാംഗുലൈഃ
 വിമലൈർ ധാതുവിച്ഛേദൈഃ കാഞ്ചനാജനരാജന്തൈഃ
 25 സപക്ഷം ഇവ നൃത്യന്തം പാർശ്വലഗൈഃ പയോധരൈഃ
 മൂക്താഹാരൈർ ഇവ ചിതം ച്യുതൈഃ പ്രസ്രവണോദകൈഃ
 26 അഭിരാമ നരീ കഞ്ജ നിർത്ഥരോദക കന്ദരം
 അപ്സരോന്തപുര രവൈഃ പ്രന്തുത്ത ബഹു ബർഹിണം
 27 ദിഗ് വാരണവിഷാണാശൈശ്രർ ഘൃഷ്ടോപല ശിലാതലം
 സ്രസ്താംശ്രുകം ഇവാക്ഷോഭൈശ്ച നിമ്നഗാ നിഃസൃന്തൈർ ജലൈഃ
 28 സഗന്ധ കവലൈഃ സ്വന്ദൈർ അദൂരപരിവർതിഭിഃ
 ഭയസ്യാജൈശ്ച ച ഹരിഭിരൈഃ കൗതൂഹലനിരീക്ഷിതഃ
 29 ചാലയന് ഊരുവേഗേന ലതാ ജാലാന്യ് അനേകശഃ
 ആക്രീഡമാനഃ കൗന്തേയഃ ശ്രീമാൻ വായുസുതോ യയൗ
 30 പ്രിയ മനോരഥം കർതും ഉദ്യതസ് ചാരുലോചനഃ
 പ്രാംശ്രുഃ കനകതാലാഭഃ സിംഹസംഹനനോ യുവാ
 31 മത്തവാനരവിക്രാന്തോ മത്തവാരണവേഗവാൻ
 മത്തവാനരതാമ്രാക്ഷോ മത്തവാനരവാരണഃ

32 പ്രിയ പാർശ്വോപവിഷ്ണാഭിർ വ്യാവൃത്താഭിർ വിചേഷ്ടിതൈഃ
 യക്ഷഗന്ധർവയോഷാഭിർ അദൃശ്യാഭിർ നിരീക്ഷ്ഛിതഃ
 33 നവാവതാരം രൂപസ്യ വിക്രിണന് ഇവ പാണ്ഡവഃ
 ചചാര രമണീയേഷു ഗന്ധമാദന സാനന്ദ
 34 സംസ്മരൻ വിവിധാൻ ക്ലേശാൻ ദുര്യോധനകൃതാൻ ബഹുൻ
 ദ്രൗപദ്യാ വനവാസിന്യാഃ പ്രിയം കർതും സമുദ്യതഃ
 35 സോ ിചിന്തയദ് ഗതേ സ്വർഗം അർജ്ജുനേ മയി ചാഗതേ
 പുഷ്പഹേതോർ കഥം ന് ആര്യഃ കരിഷ്യതി യുധിഷ്ഠിരഃ
 36 സ്നേഹാൻ നരവരോ ന്നം അവിശ്വാസാദ് വനസ്യ ച
 നകലം സഹദേവം ച ന മോക്ഷ്യതി യുധിഷ്ഠിരഃ
 37 കഥം ന കസ്മാവാപ്തഃ സ്യാച് ഛീഘ്രം ഇതി ചിന്തയൻ
 പ്രതസ്ഥേ നരശാർദൂലഃ പക്ഷിരാഡ് ഇവ വേഗിതഃ
 38 കമ്പയൻ മേദിനീം പദ്ഭ്യാം നിർഘാത ഇവ പർവസു
 ത്രാസയൻ ഗജയുഥാനി വാതരംഹാ വൃകോദരഃ
 39 സിംഹവ്യാഘ്രേ ഗണാംഗ് ചൈവ മർദ്ദമാനോ മഹാബലഃ
 ഉരുലയൻ മഹാവൃക്ഷാൻ പോഥയംഗ് ചോരസാ ബലീ
 40 തലാ വല്ലീഗ് ച വേഗേന വികർഷൻ പാണ്ഡുനന്ദനഃ
 ഉപര്യ് ഉപരി ശൈലാഗ്രം ആരുരുക്ഷർ ഇവ ദ്വിപഃ
 വിനർദ്ദമാനോ ിതിദൃശം സവിദ്യദിവ തോയദഃ
 41 തസ്യ ശബ്ദേന ഘോരേണ ധനർ ഘോഷേണ ചാഭിഭോ
 ത്രസ്താനി മൃഗയുഥാനി സമന്താദ് വിപ്രദൃവുഃ
 42 അഥാപശ്യൻ മഹാബാഹുർ ഗന്ധമാദന സാനന്ദ
 സ്മര്യം കദലീ സന്ദം ബഹുയോജനവിസ്തൃതം
 43 തം അഭ്യഗച്ഛദ് വേഗേന ക്ഷോഭയിഷ്യൻ മഹാബലഃ
 മഹാഗജ ഇവാസ്രാവി പ്രഭഞ്ജൻ വിവിധാൻ ദ്രമാൻ
 44 ഉത്പാദ്യ കദലീ സ്തന്ധാൻ ബഹുതാലസമൃച്ഛയാൻ
 ചിക്ഷേപ തരസാ ഭീമഃ സമന്താദ് ബലിനാം വരഃ
 45 തതഃ സത്ത്യാന്യ് ഉപക്രാമൻ ബഹുനീ ച മഹാന്തി ച
 രുരുവാരണസംഘാഗ് ച മഹിഷാഗ് ച ജലാശ്രയാഃ
 46 സിംഹവ്യാഘ്രാഗ് ച സഭ്രൂദ്ധാ ഭീമസേനം അഭിദ്രവൻ
 വ്യാദിതാസ്യാ മഹാരൗദ്രാ വിനദന്തോ ിതിഭീഷണാഃ
 47 തതോ വായുസുതഃ ക്രോധാത് സ്വബാഹുബലം ആശ്രിതഃ
 ഗജേനാപ്ലൻ ഗജം ഭീമഃ സിംഹം സിൻഹേന ചാഭിഭൂഃ

തലപ്രഹാരരൈർ അന്യാംഗ് ച വ്യഹനത് പാണ്ഡവോ ബലി
 48 തേ ഹന്യമാനാ ഭീമേന സിംഹവ്യാഘ്രേ തരക്ഷവഃ
 ഭയാദ് വിസന്ധപഃ സർവേ ശക്തൻ മൃതം ച സ്യന്ദവഃ
 49 പ്രവിവേശ തതഃ ക്ഷിപ്രം താൻ അപാസ്യ മഹാബലഃ
 വനം പാണ്ഡസുതഃ ശ്രീമാഞ് ശബ്ദേനാപുരയൻ ദിശഃ
 50 തേന ശബ്ദേന ചോഗ്രേണ ഭീമസേനരവേണ ച
 വനാന്തര ഗതാഃ സർവേ വിത്രേഷൂർ മൃഗപക്ഷിണഃ
 51 തം ശബ്ദം സഹസാ ശ്രുത്വാ മൃഗപക്ഷിസമീരിതം
 ജലാർദ്രപക്ഷാ വിഹഗാഃ സമുത്പേതുഃ സഹസ്രശഃ
 52 താൻ ഔദകാൻ പക്ഷിഗണാൻ നിരീക്ഷ്യ ഭരതർഷഭഃ
 താൻ ഏവാനസരൻ രമ്യം ദദർശ സുമഹത് സരഃ
 53 കാഞ്ചനൈഃ കദലീ സന്ദൈർ മന്ദമാരുത കമ്പിതൈഃ
 വീജ്യമാനം ഇവാക്ഷോഭ്യം തീരാന്തര വിസർപിഭിഃ
 54 തത് സരോ ിമാവതിര്യാശ്രു പ്രഭ്രതകമലോത്പലം
 മഹാഗജ ഇവോദാമഗ് ചിക്രിഡ ബലവദ് ബലീ
 വിക്രിഡ്യ തസ്തിൻ സുചിരം ഉത്തതാരാമിത ദ്യുതിഃ
 55 തതോ ിവഗാഹ്യ വേഗേന തദ് വനം ബഹുപാദപം
 ദധൂത ച ശംഖം സ്വനവത് സർവപ്രാണേന പാണ്ഡവഃ
 56 തസ്യ ശംഖസ്യ ശബ്ദേന ഭീമസേനരവേണ ച
 ബാഹുശബ്ദേന ചോഗ്രേണ നർദന്തീവ ഗിരേർ ഗുഹാഃ
 57 തം വജ്രനിഷ്പേഷ സമം ആസ്തോടിതരവം ഭൃശം
 ശ്രുത്വാ ശൈലഗുഹാസുഷ്ണൈഃ സിംഹൈർ മുക്തോ മഹാസ്വനഃ
 58 സിംഹനാദ ഭയത്രസ്തൈഃ ക്ഷണരൈർ അപി ഭാരത
 മുക്തോ വിരാവഃ സുമഹാൻ പർവതോ യേന പുരിതഃ
 59 തം ഇ നാദം തതഃ ശ്രുത്വാ സുപ്ലോ വാനരപംഗവഃ
 പ്രാജ്ഞേത മഹാകായോ ഹന്തമാൻ നാമ വാനരഃ
 60 കദലീഷണ്ഡമധ്യസേഥാ നിദ്രാവശഗതസ് തദാ
 ജ്ഞോമോണഃ സുവിപുലം ശക്രധ്വജം ഇവോത്ശ്രിതം
 ആസ്തോടയത ലാംഗുലം ഇന്ദ്രാശനിസമസ്വനം
 61 തസ്യ ലാംഗുലനിദനം പർവതഃ സ ഗുഹാ മുഖൈഃ
 ഉദ്ഗാരം ഇവ ഗൗർ നർദം ഉത്സസർജ സമന്തതഃ
 62 സ ലാംഗുലരവസ് തസ്യ മത്തവാരണനിസ്വനം
 അന്തർധായ വിചിത്രേഷു ച ചാരഗിരിസാന്ദൃഷ്യ

63 സ ഭീമസേനസ് തം ശ്രുത്വാ സമ്പ്രഹൃഷ്ടതന്ത്രരൂഃ
ശബ്ദപ്രഭവം അനിച്ചിഹ്വം ച ചാരകദലീ വനം
64 കദലീ വനമധ്യസ്ഥം അഥ പിനേ ശിലാതലേ
സ ദദർശ മഹാബാഹുർ വാനരാധിപതിം സ്ഥിതം
65 വിദ്യുത് സംഘാതദൃഷ്ടേഷ്വക്ഷ്യം വിദ്യുത് സംഘാതപിംഗലം
വിദ്യുത് സംഘാതസദൃശം വിദ്യുത് സംഘാതചഞ്ചലം
66 ബാഹുസ്വസ്തിക വിന്യസ്ത പീനഹ്രസ്വശിരോ ധരം
സ്തസ്യഭ്രയിഷ്ട കായത്യാത് തനമധ്യ കതീ തതം
67 കിം ചിച് ചാഭൃണ ശീർഷേണ ദീർഘരോമാഞ്ചിതേന ച
ലാംഗുലേനോർധ്വ ഗതിനാ ധ്വജേനേവ വിരാജിതം
68 രശേതാഷ്ടം താമ്രജിഹ്വാസ്യം രക്തകർണം ചലദ് ഭൂവം
വദനം വൃത്തദംസ്താഗ്രം രശ്മിവനം ഇവോദുപം
69 വദനാഭ്യന്തര ഗതൈഃ ശുക്ലഭാസൈർ അലം കൃതം
കേഷരോത്കര സംമിശ്രം അശോകാനാം ഇവോത്കരം
70 ഹിരണ്മയീനാം മധ്യസ്ഥം കദലീനാം മഹാദ്യുതിം
ദീപ്യമാനം സ്വവപുഷാ അർചിഷ്കന്തം ഇവാനലം
71 നിരീക്ഷന്തം അവിത്രസ്തം ലോചനൈർ മധുപിംഗലൈഃ
തം വാനരവരം വീരം അതികായം മഹാബലം
72 അഥോപസ്ത്യത്യ തരസാ ഭീമോ ഭീമപരാക്രമഃ
സിംഹനാദം സമകരോദ് ബോധയിഷ്യൻ കപിം തദാ
73 തേന ശബ്ദേന ഭീമസ്യ വിത്രേഷ്വർ മൃഗപക്ഷിണഃ
ഹന്തമാംഗ് ച മഹാസത്താം ഈഷദ് ഉന്മീല്യ ലോചനേ
അവേക്ഷദ് അഥ സാവജ്ഞം ലോചനൈർ മധുപിംഗലൈഃ
74 സ്തിതേനാഭാഷ്യ കൗന്തേയം വാനരോ നരം അബ്രവീത്
കിമർഥം സതജസ് തേ ിഹം സുഖസുപ്തഃ പ്രബോധിതഃ
75 നന് നാമ ത്വയാ കാര്യാ ദയാ ഭൂതേഷു ജാനതാ
വയം ധർമ്മം ന ജാനീമസ് തിര്യഗ്യോനിം സമാശ്രിതാഃ
76 മനുഷ്യാ ബുദ്ധിസമ്പന്നാ ദയാം കർവന്തി ജന്തുഷു
ക്രൂരേഷു കർമസു കഥം ദേഹവാക് ചിത്തദൃഷിഷു
ധർമ്മലാതിഷു സജ്ജന്തേ ബുദ്ധിമന്തോ ഭവദ്വിധാഃ
77 ന ത്വം ധർമ്മം വിജാനാസി വൃദ്ധാ നോപാസിതാസ് ത്വയാ
അൽപബുദ്ധിതയാ വന്യാൻ ഉത്സാദയസി യൻ മൃഗാൻ
78 ബ്രഹ്മി കസ് ത്വം കിമർഥം വാ വനം ത്വം ഇദം ആഗതഃ

വർജിതം മാനുഷൈർ ഭാവൈസ് തഥൈവ പുരുഷൈർ അപി
 79 അതഃ പരമഗമ്യോ ിയം പർവതഃ സുദുരാതഹഃ
 വിനാ സിദ്ധഗതിം വീര ഗതിർ അത്ര ന വിദ്യതേ
 80 കാരുണ്യാത് സൗഹൃദാച്ഛൈവ വാരയേ ത്യാം മഹാബല
 നാതഃ പരം ത്വയാ ശക്യം ഗന്തും ആശ്വസിഹി പ്രഭോ
 81 ഇമാന്യ് അമൃതകർപാണി മൂലാനി ച ഫലാനി ച
 ഭക്ഷയിത്യാ നിവർതസ്വ ഗ്രാഹ്യം യദി വചോ മമ

അധ്യായം 147

1 [വൈ]

ഏതച്ഛ്രോത്വാ വചസ് തസ്യ വാനരേന്ദ്രസ്യ ധീമതഃ
 ഭീമസേനസ് തദാ വീരഃ പ്രോവാചാമിത്രകർശനഃ
 2 കോ ഭവാൻ കിംനിമിത്തം വാ വാനരം വപുർ ആശ്രിതഃ
 ബ്രാഹ്മണാനന്തരോ വർണ്ണഃ ക്ഷത്രിയസ് ത്യാനപ്ലൂതി
 3 കൗരവഃ സോമവംശീയഃ കന്ത്യാ ഗർഭേണ ധാരിതഃ
 പാണ്ഡവോ വായുതനയോ ഭീമസേന ഇതി ശ്രുതഃ
 4 സ വാക്യം ഭീമസേനസ്യ സ്മിതേന പ്രതിഗൃഹ്യ തത്
 ഹന്തമാൻ വായുതനയോ വായുപുത്രം അഭാഷത
 5 വാനരോ ഽഹം ന തേ മാർഗം പ്രദാസ്യാമി യഥേസ്തിതം
 സാധു ഗച്ഛ നിവർതസ്വ മാ ത്വം പ്രാപ്യസി വൈശസം
 6 [ഭ്മ]

വൈശസം വാസു യദ് വാന്യൻ ന ത്വാ പ്ലച്ഛാമി വാനര
 പ്രയച്ഛോത്തിഷ്ഠ മാർഗം മേ മാ ത്വം പ്രാപ്സ്യസി വൈശസം
 7 [ഹന്]

നാസ്തി ശക്തിർ മമോത്ഥാതും വ്യാധിനാ ക്ലേശിതോ ഹ്യ അഹം
 യദ്യ അവശ്യം പ്രയാതവ്യം ലംഘയിത്വാ പ്രയാഹി മാം

8 [ഭ്മ]
 നിർഗുണഃ പരമാത്മേതി ദേഹം തേ വ്യാപ്യ തിഷ്ഠതി
 തം അഹം ജ്ഞാനവിജ്ഞേയം നാവമന്യേ ന ലംഘയേ
 9 യദ്യ ആഗമൈർ ന വിന്ദേയം തം അഹം ഭൂതഭാവനം
 ക്രമേയം ത്വാം ഗിരിം ചേമം ഹന്തമാൻ ഇവ സാഗരം
 10 [ഹ]

ക ഏഷ ഹനമാൻ നാമ സാഗരോ യേന ലംഘിതഃ
 പ്ലച്ഛാമി ത്വാ കരുശ്രോഷു കഥ്യതാം യദി ശക്യതേ
 11 [ഭ്മ]

ഭൂതാ മമ ഗുണശ്ലാഘ്യോ ബുദ്ധിസത്ത്വബലാനുഗിതഃ
 രാമായണേ ഽതിവിഖ്യാതഃ ശൂരോ വാനരപുംഗവഃ
 12 രാമപത്നീ കൃതേ യേന ശതയോജനം ആയതഃ
 സാഗരഃ പ്ലവഗേന്ദ്രേണ ക്രമേണൈകേന ലംഘിതഃ
 13 സ മേ ഭൂതാ മഹാവീര്യസ് തുല്യോ ഽഹം തസ്യ തേജസാ
 ബലേ പരാക്രമേ യുദ്ധേ ശക്തോ ഽഹം തവ നിഗൃഹേ

14 ഉത്തിഷ്ട ദേഹി മേ മാർഗം പശ്യ വാ മേ ദൃശ്യ പൗരൂഷം
 മച്ഛാസനം അകർവാണം മാ ത്വാ നേഷ്യേ യമക്ഷയം
 15 [വൈ]

വിജ്ഞായ തം ബലോന്മത്തം ബാഹുവീര്യേണ ശർവിതം
 ഹൃദയേനാവഹസ്യേനം ഹനമാൻ വാക്യം അബ്രവീത്

16 പ്രസീദ നാസ്തി മേ ശക്തിർ ഉത്ഥാതും ജരയാനഘ
 മമാനകമ്പയാ ത്വ് ഏതത് പുച്ഛം ഉത്സാര്യ ഗമ്യതാം

17 സാവജ്ഞം അഥ വാമേന സ്തുയഞ് ജഗ്രാഹ പാണിനാ
 ന ചാശകച് ചാലയിതും ഭീമഃ പുച്ഛം മഹാകപേഃ

18 ഉച്ഛിക്ഷേപ പുനർ ദോർദ്വ്യം ഇന്ദ്രായുധം ഇവോത്ശ്രിതം
 നോദ്ധർതും അശകദ് ഭീമോ ദോർദ്വ്യം അപി മഹാബലഃ

19 ഉത്ക്ഷിപ്ത ഭൂർ വിവൃത്താക്ഷഃ സംഹതഭൂക്തീ മുഖഃ
 സ്വിന്ന ഗത്രോ ദിവേദ് ഭീമോ ന ചോദ്ധർതും ശശാക ഹ

20 യത്തവാൻ അപി തു ശ്രീമാൽ ലാംഗുലോദ്ധരണോദ്ധുതഃ
 കപേഃ പാർശ്വഗതോ ഭീമസ് തസ്ഥൗ ഗ്രീഡാദ് അധോമുഖഃ

21 പ്രനിപത്യ ച കൗന്തേയഃ പ്രാഞ്ജലിർ വാക്യം അബ്രവീത്
 പ്രസീദ കപിശാർദ്ദുല ദുരൂക്തം ക്ഷമ്യതാം മമ

22 സിദ്ധോ വാ യദി വാ ദേവോ ഗന്ധർവോ വാഥ ഹൃദൃകഃ
 പൃഷ്ടഃ സൻ കാമയാ ബ്രൂഹി കസ് ത്വം വാനരരൂപധൃക്

23 [ഹ]

യത് തേ മമ പരിജ്ഞാനേ കൗതുഹലം അരിന്ദമ
 തത് സർവം അഖിലേന ത്വം ശൃണു പാണ്ഡവനന്ദന

24 അഹം കേസരിണഃ ക്ഷേത്രേ വായുനാ ജഗദ് ആയുഷാ
 ജാതഃ കമലപത്രാക്ഷ ഹനുമാൻ നാമ വാനരഃ

25 സൂര്യപുത്രം ച സുഗ്രീവം ശക്രപുത്രം ച വാലിനം
 സർവവാനരരാജാനൗ സർവവാനരയുഥപാഃ

26 ഉപതസ്ഥൂർ മഹാവീര്യോ മമ ചാമിത്രകർശന
 സുഗ്രീവേണാഭവത് പ്രീതിർ അനിലസ്യാഗ്നിനാ യഥാ

27 നികൃതഃ സ തതോ ഭ്രാത്രോ കസ്തിംഗ് ചിത് കാരണാന്തരേ
 ഋശ്യമൂകേ മയാ സാർധം സുഗ്രീവോ ന്യവസച് ചിരം

28 അഥ ദാശരഥിർ വീരോ രാമോ നാമ മഹാബലഃ
 വിഷ്ണുർ മാനുഷരൂപേണ ച ചാരവസു ധാം ഇമാം

29 സ പിതഃ പ്രിയം അന്വിച്ഛൻ സഹ ഭാര്യഃ സഹാനജഃ

നധനർ യന്വിനാം ശ്രേഷ്ഠോ ദണ്ഡകാരണ്യം ആശ്രിതഃ
 30 തസ്യ ഭാര്യാ ജനസ്ഥാനാദ് രാവണേന ഹൃതാ ബലാത്
 വഞ്ചയിത്യാ മഹാബുദ്ധിം മൃഗരൂപേണ രാഘവം
 31 ഹൃതദാരഃ സഹ ഭ്രാന്താ പത്നീം മാർഗൻ സരാഘവഃ
 ദൃഷ്ട്വാഞ്ച്ഛൈലശിഖരേ സുഗ്രീവം വാനരർഷഭം
 32 തേന തസ്യോഭവത് സഖ്യം രാഗവസ്യ മഹാത്മനഃ
 സ ഹത്യാ വാലിനം രാജ്യേ സുഗ്രീവം പ്രത്യപാദയത്
 സ ഹരീൻ പ്രേഷയാം ആസ സീതായാഃ പരിമാർഗ്ഗനേ
 33 തതോ വാനരകോതീഭിർ യാം വയം പ്രസഥിതാ ദിശാം
 തത്ര പ്രവൃത്തിഃ സീതായാ ഗൃഹ്യേണ പ്രതിപാദിതാ
 34 തതോ ിഹം കാര്യസിദ്ധ്യർഥം രാമസ്യാക്ലിഷ്ടകർമ്മണാഃ
 ശതയോജനവിസ്തീർണം അർണവം സഹസാപ്സതഃ
 35 ദൃഷ്ട്വാ സാ ച മയാ ദേവീ രാവണസ്യ നിവേശനേ
 പ്രത്യാഗതശ്ച്ഛാപി പുനർ നാമ തത്ര പ്രകാശ്യ വൈ
 36 തതോ രാമേണ വീരേണ ഹത്യാ താൻ സർവരാക്ഷസാൻ
 പുനഃ പ്രത്യാഹൃതാ ഭാര്യാ നഷ്ടാ വേദശ്രുതിർ യഥാ
 37 തതഃ പ്രതിഷ്ഠിതേ രാമേ വീരോ ിയം യാചിതോ മയാ
 യാവദ് രാമകഥാ വീര ഭവേൽ ലോകേഷു ശത്രുഹൻ
 താവജ്ജീവേയം ഇത്യ ഏവം തഥാസ്ത്വ് ഇതി ച സോ ിബ്രവീത്
 38 ദശവർഷസഹസ്രാണി ദശവർഷശതാനി ച
 രാജ്യം കാരിതവാൻ രാമസ് തതസ് തു ത്രിദിവം ഗതഃ
 39 തദ് ഇഹാപ്സരസസ് താത ഗന്ധർവാശ്ച്ഛ സദാനുല
 തസ്യ വീരസ്യ ചരിതം ഗായന്ത്യോ രമയന്തി മാം
 40 അയം ച മാർഗോ മർത്യാനാം അഗമ്യഃ ക്ഷന്ദന്ദന
 തതോ ിഹം അദ്ധവാൻ മാർഗം തവേമം ദേവസേവിതം
 ധർഷയേദ് വാ ശപേദ് വാപി മാ കശ്ച്ഛിദ് ഇതി ഭാരത
 41 ദിവ്യോ ദേവപഥോ ഹ്യ ഏഷ നാന്ത്ര ഗച്ഛന്തി മാനുഷാഃ
 യദർഥം ആഗതശ്ച്ഛാസി തത് സരോ ിഭ്യർണ ഏവ ഹി

അധ്യായം 148

1 [വൈ]

ഏവം ഉഷേതാ മഹാബാഹുർ ഭീമസേനഃ പ്രതാപവാൻ
 പ്രനിപത്യ തതഃ പ്രിത്യാ ഭ്രാതരം ഹൃഷ്ടമാനസഃ
 ഉവാച ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ ഹന്തമന്തം കപിശ്വരം
 2 മയാ ധന്യതരോ നാസ്തി യദ് ആര്യം ദൃഷ്ട്വന്ൻ അഹം
 അനുഗ്രഹോ മേ സുമഹാസ തൃപ്തിശ് ച തവ ദർശനാത്
 3 ഏവം തു കൃതം ഇച്ഛാമി ത്വയാര്യാദ്യ പ്രിയം മമ
 യത് തേ തദാസീത് പ്ലവതഃ സാഗരം മകരാലയം
 രൂപം അപ്രതിമം വീര തദ് ഇച്ഛാമി നിരീക്ഷിതും
 4 ഏവം തുഷ്യോ ഭവിഷ്യാമി ശ്രദ്ധാസ്യാമി ച തേ വചഃ
 ഏവം ഉക്തഃ സ തേജോ വീ പ്രഹസ്യ ഹരിർ അബ്രവീത്
 5 ന തച് ഛക്യം ത്വയാ ദൃഷ്ടം രൂപം നാനേന കേന ചിത്
 കാലാവസ്ഥാ തദാ ഹ്യ അന്യാ വർത്തതേ സാ ന സാമ്പ്രതം
 6 അന്യഃ കൃതയുഗേ കാലസ് ത്രേതായാം ദ്വാപരേ fപരഃ
 അയം പ്രധംസനഃ കാലോ നാദ്യ തദ് രൂപം അസ്തി മേ
 7 ഭൂമിർ നദ്യോ നഗാഃ ശൈലാഃ സിദ്ധാ ദേവാ മഹർഷയഃ
 കാലം സമനവർത്തതേ യഥാ ഭാവാ യുഗേ യുഗേ
 ബലവർഷു പ്രഭാവാ ഹി പ്രഹീയന്ത്യ ഉദ്ഭവന്തി ച
 8 തദ് അലം തവ തദ് രൂപം ദൃഷ്ടം കുന്ദകലോദ്വഹ
 യുഗം സമനവർത്താമി കാലോ ഹി ദൂരതിക്രമഃ

9 [ഭ്മ]

യുഗസംഖ്യാം സമാചക്ഷ്യ ആചാരം ച യുഗേ യുഗേ
 ധർമ്മകാമാർഥ ഭാവാംഗ് ച വർഷു വീര്യം ഭവാഭവൗ

10 [ഹ]

കൃതം നാമ യുഗം താത യത്ര ധർമഃ സനാതനഃ
 കൃതം ഏവ ന കർത്തവ്യം തസ്മിൻ കാലേ യുഗോത്തമേ
 11 ന തത്ര ധർമഃ സീദന്തി ന ക്ഷീയന്തേ ച വൈ പ്രജാഃ
 തതഃ കൃതയുഗം നാമ കാലേന ഗുണതാം ഗതം
 12 ദേവദാനവഗന്ധർവയക്ഷരാക്ഷസ പന്നഗാഃ
 നാസൻ കൃതയുഗേ താത തദാ ന ക്രയ വിക്രയാഃ
 13 ന സാമയജ്ജഗൃഗർണാഃ ക്രിയാ നാസീച് ച മാനവീ
 അഭിധ്യായ ഫലം തത്ര ധർമഃ സംന്യാസ ഏവ ച

14 ന തസ്തിൻ യുഗസംസർഗേ വ്യാധയോ നേന്ദ്രിയ ക്ഷയഃ
 നാസുയാ നാപി ഭദിതം ന ദർപോ നാപി ചൈശ്രണം
 15 ന വിഗ്രഹഃ കതസ് തന്ദ്രീ ന ദ്വേഷോ നാപി വൈ കൃതം
 ന ഭയം ന ച സന്താപോ ന ചേർഷ്യാ ന ച മത്സരഃ
 16 തതഃ പരമകം ബ്രഹ്മ യാ ഗതിർ യോഗിനാം പരാ
 ആത്മാ ച സർവഭൂതാനാം ശുക്ലോ നാരായണസ് തദാ
 17 ബ്രാഹ്മണഃ ക്ഷത്രിയാ വൈശ്യഃ ശൂദ്രാസ് ച കൃതലക്ഷണാഃ
 കൃതേ യുഗേ സമഭവൻ സ്വകർമ്മനിരതഃ പ്രജാഃ
 18 സമാശ്രമം സമാചാരം സമജ്ഞാനമതീ ബലം
 തദാ ഹി സമകർമാണോ വർണാ ധർമാൻ അവാപ്സവൻ
 19 ഏകവേദ സമായുക്താ ഏകമന്ത്രവിധിക്രിയാഃ
 പൃഥഗ് ധർമാസ് ത്വ് ഏകവേദാ ധർമം ഏകം അനുവൃതാഃ
 20 ചാതുരാശ്രമ്യയുക്തേന കർമ്മണാ കാലയോഗിനാ
 അകാമ ഫലസംയോഗാത് പ്രാപ്സവന്തി പരാം ഗതിം
 21 ആത്മയോഗസമായുക്തോ ധർമോ ിയം കൃതലക്ഷണഃ
 കൃതേ യുഗേ ചതുഷ്ഠാദശ് ചാതുർവർണ്യസ്യ ശാശ്വതഃ
 22 ഏതത് കൃതയുഗം നാമ ത്രൈശ്വണ്യപരിവർജിതം
 ത്രേതാം അപി നിബോധ ത്വം യസ്തിൻ സത്രം പ്രവർത്തതേ
 23 പാദേന ഹ്രസതേ ധർമോ രക്തതാം യാതി ചാച്യുതഃ
 സത്യപ്രവൃത്താശ് ച നരാഃ ക്രിയാ ധർമപരായണാഃ
 24 തതോ യജ്ഞാഃ പ്രവർത്തന്തേ ധർമാശ് ച വിവിധാഃ ക്രിയാഃ
 ത്രേതായാം ഭാവസങ്കൽപാഃ ക്രിയാ ദാനഫലോദയാഃ
 25 പ്രചലന്തി ന വൈ ധർമാത് തപോ ദാനപരായണാഃ
 സ്വധർമസ്ഥാഃ ക്രിയാവന്തോ ജനാസ് ത്രേതായുഗേ ിഭവൻ
 26 ദ്വാപരേ ിപി യുഗേ ധർമോ ദ്വിഭാഗോനഃ പ്രവർത്തതേ
 വിഷ്ണുർ വൈ പീതതാം യാതി ചതുർധാ വേദ ഏവ ച
 27 തതോ ിന്യേ ച ചതുർവേദാസ് ത്രിവേദാശ് ച തഥാപരേ
 ദ്വിവേദാശ് ചൈകവേദാശ് ചാപ്യ് അനുചശ് ച തഥാപരേ
 28 ഏവം ശാസ്ത്രേഷു ഭിന്നേഷു ബഹുധാ നീയതേ ക്രിയാ
 തപോ ദാനപ്രവൃത്താ ച രാജസീ ഭവതി പ്രജാ
 29 ഏകവേദസ്യ ചാജ്ഞാനാദ് വേദാസ് തേ ബഹവഃ കൃതാഃ
 സത്യസ്യ ചേഹ വിദ്രംശാത് സത്യേ കശ് ചിദ് അവസ്ഥിതഃ
 30 സത്യാത് പ്രച്യവമാനാനാം വ്യാധയോ ബഹവോ ിഭവൻ

കാമാശ് ചോപദ്രവാശ് ചൈവ തദാ ദൈവതകാരിതാഃ
31 യൈർ അർദ്യമാനാഃ സൃട്ടശം തപസ് തപ്യന്തി മാനവാഃ
കാമകാമാഃ സ്വർഗകാമാ യജ്ഞാംസ് തന്വന്തി ചാപരേ
32 ഏവം ദ്വാപരം ആസാദ്യ പ്രജാഃ ക്ഷീയന്ത്യ് അധർമ്മതഃ
പാദേനൈകേന കൗന്തേയ ധർമ്മഃ കലിയുഗേ സ്ഥിതഃ
33 താമസം യുഗം ആസാദ്യ കൃഷ്ണോ ഭവതി കേശവഃ
വേദാചാരാഃ പ്രശാമ്യന്തി ധർമ്മയജ്ഞക്രിയാസ് തഥാ
34 ഈതയോ വ്യാധയസ് തന്ദ്രീ ദോഷാഃ ക്രോധാദയസ് തഥാ
ഉപദ്രവാശ് ച വർത്തന്തേ ആധയോ വ്യാധയസ് തഥാ
35 യുഗേഷ്ഠ് ആവർത്തമാനേഷു ധർമ്മോ വ്യാവർത്തതേ പുനഃ
ധർമ്മേ വ്യാവർത്തമാനേ തു ലോകോ വ്യാവർത്തതേ പുനഃ
36 ലോകേ ക്ഷീണേ ക്ഷയം യാന്തി ഭാവാ ലോകപ്രവർത്തകാഃ
യുഗക്ഷയക്രതാ ധർമ്മാഃ പ്രാർഥനാനി വികർവന്തേ
37 ഏതത് കലിയുഗം നാമ അചിരാദ് യത് പ്രവർത്തതേ
യുഗാന്തവർത്തനം ത്വ് ഏതത് കുർവന്തി ചിരജീവിനഃ
38 യച് ച തേ മത്പരിജ്ഞാനേ കൗതൂഹലം അറിന്ദമ
അനർഥകേഷു കോ ഭാവഃ പുരുഷസ്യ വിജാനതഃ
39 ഏതത് തേ സർവം ആഖ്യാതം യൻ മാം ത്വം പരിപുച്ഛസി
യുഗസംഖ്യാം മഹാബാഹോ സ്വസ്തി പ്രാപ്തഹി ഗമ്യതാം

അധ്യായം 149

1 [വൈ]

ഏവം ഉക്തസ്തു ഭീമേന സ്തിതം കൃത്യാ പ്ലവംഗമഃ
യദി തേ ിഹം അനുഗ്രാഹേന്യാ ദർശയാത്മാനം ആത്മനാ

2 [വൈ]

ഏവം ഉക്തസ്തു ഭീമേന സ്തിതം കൃത്യാ പ്ലവംഗമഃ
തദ് രൂപം ദർശയാം ആസ യദ് വൈ സാഗരലംഘനേ

3 ഭ്രാതൃഃ പ്രിയം അഭീഷ്ഠൻ വൈ ചകാര സുമഹദ് വപുഃ
ദേഹസ് തസ്യ തതോ ിതീവ വർധത്യത് ആയാമ വിസ്തരൈഃ

4 തദ് രൂപം കദലീ സന്ദം ഛാദയന് അമിതദൃതിഃ
ഗിരേശ് ചോച്ഛയം ആഗമ്യ തസ്ഥൗ തത്ര സ വാനരഃ

5 സമുച്ഛിതമഹാകായോ ദ്വിതീയ ഇവ പർവതഃ
താമ്രേക്ഷണസ് തീക്ഷ്ണദന്ത്യോ ദൃക്ടി കൃതലോചനഃ
ദിർഘലാംഗുലം ആവിധ്യ ദിശോ വ്യാപ്യ സമിതഃ കപിഃ

6 തദ് രൂപം മഹദ് ആലക്ഷ്യ ഭ്രാതൃഃ കൗരവനന്ദനഃ
വിസിന്ധിയേ തദാ ഭീമോ ജഹൃഷേ ച പുനഃ പുനഃ

7 തം അർകം ഇവ തേജോഭിഃ സൗവർണം ഇവ പർവതം
പ്രദീപ്തം ഇവ ചാകാശം ദൃഷ്ട്വാ ഭീമോ ന്യമീലയത്

8 ആബഭാഷേ ച ഹനമാൻ ഭീമസേനം സൂയന് ഇവ
ഏതാവദ് ഇഹ ശക്തസ് ത്വം രൂപം ദൃഷ്ടം മമാനഘ

9 വർധേ ിഹം ചാപ്യ അതോ ഭൂയോ യാവൻ മേ മനസേസ്തിതം
ഭീമ ശത്രുഷു ചാത്യർഥം വർധതേ മുർതിർ ഞജസാ

10 തദ് അദ്ഭുതം മഹാരൗദ്രം വിന്ധ്യമന്ദര സംനിഭം
ദൃഷ്ട്വാ ഹന്തമതോ വർഷു സംഭ്രാന്തഃ പവനാത്മ ജഃ

11 പ്രത്യവാച തതോ ഭീമഃ സമ്പ്രഹൃഷ്യതന്ത്രഭഹഃ
കൃതാഞ്ജലിർ അദിനാത്മാ ഹന്തമന്തം അവസഥിതം

12 ദൃഷ്ടം പ്രമാണം വിപുലം ശരീരസ്യാസ്യ തേ വിഭോ
സംഹരസ്വ മഹാവീര്യസ്വയം ആത്മാനം ആത്മനാ

13 ന ഹി ശക്നോമി ത്വാം ദൃഷ്ടം ദിവാകരം ഇവോദിതം
അപ്രമേയം അനാധൃഷ്ട്യം മൈനാകം ഇവ പർവതം

14 വിസ്തയശ് ചൈവ മേ വീര സുമഹാൻ മനസോ ിദ്യ വൈ
യദ് രാമസ് ത്വയി പാർശ്വസ്ഥേ സ്വയം രാവണം അഭ്യഗാത്

15 ത്വം ഏവ ശക്തസ് താം ലങ്കാം സയോധാം സഹവാഹനാം

സ്വബാഹുബലം ആശ്രിത്യ വിനാശയിതും ഓജസാ
 16 ന ഹി തേ കിം ചിദ് അപ്രാപ്യം മാരുതാത്മജ വിദ്യതേ
 തവ നൈകസ്യ പര്യാപ്നോ രാവണം സഗണോ യുധി
 17 ഏവം ഉക്തസ് തു ഭീമേന ഹന്തുമാൻ പ്ലവഗർഷഭഃ
 പ്രത്യവാച തതോ വാക്യം സ്തിഗ്ധഗൻഭീരയാ ഗിരാ
 18 ഏവം ഏതൻ മഹാബാഹോ യഥാ വദസി ഭാരത
 ഭീമസേന ന പര്യാപ്നോ മമാസൗ രാക്ഷസാധമഃ
 19 മയാ തു തസ്മിൻ നിഹതേ രാവണേ ലോകകന്തകേ
 കീർത്തിർ നശ്യേദ് രാഘവസ്യ തത ഏതദ് ഉപേക്ഷിതം
 20 തേന വീരേണ ഹത്യാ തു സഗണം രാക്ഷസാധിപം
 ആനീതാ സ്വപുരം സീതാ ലോകേ കീർതിശ് ച സ്ഥാപിതാ
 21 തദ് ഗച്ഛ വിപുലപ്രജ്ഞ ഭ്രാതൃഃ പ്രിയഹിതേ രതഃ
 അരിഷ്ടം ക്ഷേമം അധാനം വായുനാ പരിരക്ഷിതഃ
 22 ഏഷ പന്ഥാഃ കുരുശ്രേഷ്ഠ സൗഗന്ധിക വനായ തേ
 ദ്രക്ഷ്യസേ ധനദോദ്യാനം രക്ഷിതം യക്ഷരാക്ഷസൈഃ
 23 ന ച തേ തരസാ കാര്യഃ കസ്യമാവചയഃ സ്വയം
 ദൈവതാനി ഹി മാന്യാനി പുരുഷേണ വിശേഷതഃ
 24 ബലിഹോമനമസ്താദൈർ മന്ത്രൈശ് ച ഭരതർഷഭ
 ദൈവതാനി പ്രസാദം ഹി ഭക്ത്യാ കർവന്തി ഭാരത
 25 മാ താത സാഹസം കാർഷീഃ സ്വധർമം അനുപാലയ
 സ്വധർമസ്ഥഃ പരം ധർമം ബുധ്യസ്വാഗമയസ്വ ച
 26 വിജ്ഞാതവ്യോ വിഭാഗേന യത്ര മുഹ്യന്ത്യ് അബുദ്ധയഃ
 ധർമോ വൈ വേദിതും ശക്യോ ബൃഹസ്പതിസമൈർ അപി
 27 അധർമോ യത്ര ധർമാഖ്യോ ധർമശ് ചാധർമസഞ്ജ്ഞിതഃ
 വിജ്ഞാതവ്യോ വിഭാഗേന യത്ര മുഹ്യന്ത്യ് അബുദ്ധയഃ
 28 ആചാര സംഭവോ ധർമോ ധർമാദ് വേദാഃ സമുത്ഥിതാഃ
 വേദൈർ യജ്ഞാഃ സമുത്പന്നാ യജ്ഞൈർ ദേവാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ
 29 വേദാചാര വിധാനോക്തൈർ യജ്ഞൈർ ധാര്യന്തി ദേവതാഃ
 ബൃഹസ്പത്യുശനോക്തൈശ് ച നയൈർ ധാര്യന്തി മാനവാഃ
 30 പന്യാ കരവനിജ്യാഭിഃ കൃഷ്യാഥോ യോനിപോഷണൈഃ
 വാർതയാ ധാര്യതേ സർവം ധർമൈർ ഏതൈർ ദ്വിജാതിഭിഃ
 31 ത്രയീ വാർതാ ദണ്ഡനീതിസ് തിന്ദ്രോ വിദ്യാ വിജാനതാം
 താഭിഃ സമ്യക് പ്രയുക്താഭിർ ലോകയാത്രാ വിധിയതേ

32 സാ ചേദ് യർമക്രിയാ ന സ്യാത് ത്രയീധർമം ജതേ ഭൂവി
 ദണ്ഡനീതിം ജതേ ചാപി നിർമര്യാദം ഇദം ഭവേത്
 33 വാർതാ യർമേ ഹ്യ് അവർതന്ത്യോ വിനശ്യേയൂർ ഇമാഃ പ്രജാഃ
 സുപ്രവൃത്തൈർ ത്രിഭിർ ഹ്യ് ഏതൈർ യർമൈഃ സൃയന്തി വൈ പ്രജാഃ
 34 ദ്വിജാനാം അമൃതം യർമോ ഹ്യ് ഏകശ് ചൈവൈക വർണികഃ
 യജ്ഞാധ്യയന ദാനാനി ത്രയഃ സാധാരണാഃ സ്മൃതാഃ
 35 യാജ്ഞാധ്യാപനേ ചോഭേ ബ്രാഹ്മണാനാം പ്രതിഗ്രഹഃ
 പാലനം ക്ഷത്രിയാണാം വൈ വൈശ്യ യർമശ് ച പോഷണം
 36 ശുശ്രൂഷാ തു ദ്വിജാതീനാം ശുഭ്രാണാം യർമ ഉച്യതേ
 ദൈക്ഷ ഹോമവ്രതൈർ ഹീനാസ് തഥൈവ ഗൃഹവാസിനാം
 37 ക്ഷത്രധർമോ fത്ര കൗന്തേയ തവ യർമാഭിരക്ഷണം
 സ്വധർമം പ്രതിപദ്യസ്വ വിനീതോ നിയതേന്ദ്രിയഃ
 38 വൃദ്ധൈർ സംമന്ത്ര്യ സദ്ഭിശ് ച ബുദ്ധിമദ്ഭിഃ ശ്രുതാനിതൈഃ
 സുസ്ഥിതഃ ശാസ്ത്രി ദന്ദേന വ്യസനീ പരിഭ്രൂയതേ
 39 നിഗ്രഹാനഗ്രഹൈഃ സമ്യഗ് യദാ രാജാ പ്രവർതതേ
 തദാ ഭവതി ലോകസ്യ മര്യാദാ സുവ്യവസ്ഥിതാ
 40 തസ്മാദ് ദേശേ ച ദുർഗേ ച ശത്രുമിത്ര ബലേഷു ച
 നിത്യം ചാരേണ ബോദ്ധവ്യം സ്ഥാനം വൃദ്ധിഃ ക്ഷയസ് തഥാ
 41 രാജ്ഞാം ഉപായാശ് ചത്വാരോ ബുദ്ധിമന്ത്രഃ പരാക്രമഃ
 നിഗ്രഹാനഗ്രഹൗ ചൈവ ദാക്ഷ്യം തത് കാര്യസാധനം
 42 സാമ്നാ ദാനേന ഭേദേന ദന്ദേനോപേക്ഷണേന ച
 സാധനീയാനി കാര്യാണി സമാസ വ്യാസ യോഗതഃ
 43 മന്ത്രമൂലാ നയാഃ സർവേ ചാരാശ് ച ഭരതർഷഭ
 സ്മന്ത്രിതൈർ നയൈഃ സിദ്ധിസ് തദ്വിദൈഃ സഹ മന്ത്രയേത്
 44 സ്ത്രീയാ മൃധേന ലുബ്ധേന ബാലേന ലഘുനാ തഥാ
 ന മന്ത്രയേത ഗൃഹ്യാനി യേഷു ചോന്മാദ ലക്ഷണം
 45 മന്ത്രയേത് സഹ വിദ്വദ്ഭിഃ ശക്തൈഃ കർമാണി കാരയേത്
 സ്തിഗ്ധൈശ് ച നീതിവിന്യാസാൻ മൂർഖാൻ സർവത്ര വർജയേത്
 46 ധർമികാൻ യർമകാര്യേഷു അർഥകാര്യേഷു പണ്ഡിതാൻ
 സ്ത്രീഷു ക്ലീബാൻ നിയുഞ്ജീത ക്രൂരാൻ ക്രൂരേഷു കർമസു
 47 സ്വേദ്യശ് ചൈവ പരേദ്യശ് ച കാര്യകാര്യസമുദ്ഭവോ
 ബുദ്ധിഃ കർമസു വിജ്ഞയാ രിപുണാം ച ബലാബലം
 48 ബുദ്ധ്യാ സുപ്രതിപന്നേഷു കര്യാത് സാധു പരിഗ്രഹം

നിഗ്രഹം ചാപ്യ് അശിഷ്യേഷു നിർമര്യാദേഷു കാരയേത്
 49 നിഗ്രഹേ പ്രഗ്രഹേ സമ്യഗ് യദാ രാജാ പ്രവർത്തതേ
 തദാ ഭവതി ലോകസ്യ മര്യാദാ സുവ്യവസ്ഥിതാ
 50 ഏഷ തേ വിഹിതഃ പാർഥ ഘോരോ ധർമ്മോ ദുരന്വയഃ
 തം സ്വധർമ്മവിഭാഗേന വിനയസ്ഥോ ഽനുപാലയ
 51 തപോ ധർമ്മദമജ്യാഭിർ വിപ്രാ യാന്തി യഥാ ദിവം
 ദാനാതിഥ്യ ക്രിയാ ധർമ്മൈർ യാന്തി വൈശ്യാഗ് ച സദ്ഗതിം
 52 ക്ഷത്രം യാന്തി തഥാ സ്വർഗം ഭൂവി നിഗ്രഹപാലനൈഃ
 സമ്യക് പ്രനീയ ദണ്ഡം ഹി കാമദ്വേഷവിവർജിതാഃ
 അലുബ്ധാ വിഗതക്രോധാഃ സതാം യാന്തി സലോകതാം

അധ്യായം 150

1 [വൈ]

തതഃ സങ്കൃത്യ വിപുലം തദ് വപുഃ കാമവർധിതം
 ഭീമസേനം പുനർ ദോർഭ്യോം പര്യഷ്വജത വാനരഃ
 2 പരിഷ്വക്തസ്യ തസ്യാശു ഭ്രാന്താ ഭീമസ്യ ഭാരത
 ശ്രമോ നാശം ഉപാഗച്ഛത് സർവം ചാസീത് പ്രദക്ഷിണം
 3 തതഃ പുനർ അഥോവാച പര്യശ്രൂനയനോ ഹരിഃ
 ഭീമം ആഭാഷ്യ സൗഹാർദാദ് ബാഷ്പഗദ്ഗദയാ ഗിരാ
 4 ഗച്ഛ വീര സ്വം ആവാസം സ്മർതവ്യോ ിസ്തി കഥാന്തരേ
 ഇഹസ്ഥശ് ച കരുശ്രേഷ്ഠ ന നിവേദ്യോ ിസ്തി കസ്യ ചിത്
 5 ധനദസ്യാലയാച് ചാപി വിസ്മഷ്ടാനാം മഹാബല
 ദേശകാല ഇഹായാതും ദേവഗന്ധർവയോഷിതാം
 6 മമാപി സഫലം ചക്ഷുഃ സ്താനിതശ് ചാസ്തി രാഘവം
 മാനുഷം ഗാന്ത്രസംസ്കർശം ഗത്യാ ഭീമ ത്വയാ സഹ
 7 തദ് അസ്മദ് ദർശനം വീര കൗന്തേയാമോഘം അസ്മു തേ
 ഭ്രാന്തൃത്വം ത്വം പുരസ്കൃത്യ വരം വരയ ഭാരത
 8 യദി താവൻ മയാ ക്ഷുദ്രാ ഗത്യാ വാരണസാഹവ്യം
 ധാർതരാഷ്ട്രാ നിഹന്തവ്യാ യാവദ് ഏതത് കരോമ്യ് അഹം
 9 ശിലയാ നഗരം വാ തൻ മർദ്ദിതവ്യം മയാ യദി
 യാവദ് അദ്യ കരോമ്യ് ഏതത് കാമം തവ മഹാബല
 10 ഭീമസേനസ് തു തദ് വാക്യം ശ്രുത്വാ തസ്യ മഹാത്മനഃ
 പ്രത്യവാച ഹന്തമന്തം പ്രഹൃഷ്ടേനാന്തരാത്മനാ
 11 കൃതം ഏവ ത്വയാ സർവം മമ വാനരപുംഗവ
 സ്വസ്തി തേ ിസ്തു മഹാബാഹോ ക്ഷാമയേ ത്വം പ്രസിദ മേ
 12 സനാഥാഃ പാണ്ഡവാഃ സർവേ ത്വയാ നാഥേന വിര്യവൻ
 തവൈവ തേജസാ സർവാൻ വിജേഷ്ടയാമോ വയം രിപൂൻ
 13 ഏവം ഉക്തസ് തു ഹന്തമാൻ ഭീമസേനം അഭാഷത
 ഭ്രാന്തൃത്വാത് സൗഹൃദാച് ചാപി കരിഷ്യാമി തവ പ്രിയം
 14 ചമും വിഗാഹ്യ ശത്രുണാം ശരശക്തിസമാകുലാം
 യദാ സിംഹരവം വീരകരിഷ്യസി മഹാബല
 തദാഹം ബൃംഹയിഷ്യാമി സ്വരവേണ രവം തവ
 15 വിജയസ്വ ധ്വജസ്ഥശ് ച നാദാൻ മോക്ഷ്യാമി ദാരണാൻ
 ശത്രുണാം തേ പ്രാണഹരാൻ ഇത്യ് ഉക്താന്തരധീത

16 ഗതേ തസ്തിൻ ഹരിവരേ ഭീമോ fപി ബലിനാം വരഃ
 തേന മാർഗേണ വിപുലം വ്യചരദ് ഗന്ധമാദനം
 17 അനുസ്മരൻ വപുസ് തസ്യ ശ്രീയം ചാപ്രതിമാം ഭൂവി
 മാഹാത്മ്യം അനുഭാവം ച സ്മരൻ ദാശരഥേർ യയൗ
 18 സ താനി രമണീയാനി വനാന്യ് ഉപവനാനി ച
 വിലോഡയാം ആസ തദാ സൗഗന്ധിക വനേപ്ലയാ
 19 ഹൃല്ലപദ്മവിചിത്രാണി പുഷ്പിതാനി വനാനി ച
 മത്തവാരണയ്മാനി പങ്കുക്ലിന്നാനി ഭാരത
 വർഷതാം ഇവ മേഘാനാം വൃന്ദാനി ദദൃശേ തദാ
 20 ഹരിണൈശ് ചഞ്ചലാപാംഗൈർ ഹരിണീ സഹിതൈർ വനേ
 സശഷ്വ കവലൈഃ ശ്രീമാൻ പഥി ദൃഷ്ടോ ദ്രുതം യയൗ
 21 മഹിഷൈശ് ച വരാഹൈശ് ച ശാർദൂലൈശ് ച നിഷേവിതം
 വ്യപേതഭീർ ഗിരിം ശൗര്യാദ് ഭീമസേനോ വ്യഗ്രാഹത
 22 കസുമാനത ശാഖൈശ് ച താന്ത്ര്യ പല്ലവകോമലൈഃ
 യാച്യമാന ഇവാരണ്യേ ദ്രുമൈർ മാരുതകമ്പിതൈഃ
 23 കൃതപദ്മാജ്ഞലി പുടാ മത്തഷ്ടപദ സേവിതാഃ
 പ്രിയ തീർഥവനാ മാർഗേ പദ്മിനീഃ സമതിക്രമൻ
 24 സജ്ജമാന മനോ ദൃഷ്ടിഃ ഹൃല്ലേഷു ഗിരിസാനുഷു
 ദ്രൗപദീ വാക്യപാഥേയോ ഭീമഃ ശീഘ്രതരം യയൗ
 25 പരിവൃത്തേ fഹനി തതഃ പ്രകീർണഹരിണേ വനേ
 കാഞ്ചനൈർ വിമലൈഃ പദ്മൈർ ദദർശ വിപുലാം നദീം
 26 മത്തകാരണ്ഡവ യുതാം ചക്രവാകോപശോഭിതാം
 രചിതാം ഇവ തസ്യാദ്രേർ മാലാം വിമലപങ്കജാം
 27 തസ്യാം നദ്യാം മഹാസത്തഃ സൗഗന്ധിക വനം മഹത്്
 അപശ്യത് പ്രീതിജനനം ബാലാർകസദ്രശദ്യുതി
 28 തദ് ദൃഷ്ട്യാ ലബ്ധകാമഃ സ മനസാ പാണ്യനന്ദനഃ
 വനവാസ പരിക്ലിഷ്ടാം ജഗാമ മനസാ പ്രിയാം

പ്രസാധകർ

നാളിളക്കം

